

FRA GADE TILBY

KOMMUNIKATIONEN

FRA GADE TIL BY

KOMMUNIKATIONEN

FRA GADE TIL BY

Fokus i dette bind er på det omfattende kommunikations- og dialogarbejde, der fulgte med transformationen. Der ses nærmere på de interesser og personer, der var til stede i debatten, om beslutningen om, at projektsekretariatet skulle drive sin egen kommunikation, og om den informationsboks, der blev etableret centralt i projektområdet og både fungerede som informationskontor og udstillingsbygning. Der tages et grundigt kig på, hvordan de arkæologiske udgravninger blev anvendt som et led i at sætte positivt fokus på projektet, samt på dialogen med borgergrupper og erhvervsdrivende, og de øvrige platforme for kommunikation, der blev bragt i anvendelse.

KOLOFON

FRA GADE TIL BY
KOMMUNIKATIONEN

© 2024, Odense Kommune og Realdania.
Alle rettigheder forbeholdes. Kopiering fra denne
bog må kun finde sted efter godkendelse.

Redaktion

Steen Breiner, Dorte Bülow, Kim Hintze

Design

by Ida Nissen

Korrektur

Thomas Mogensen

Tryk

Dystan & Rosenberg ApS

Omslag: 300 gr. Munken Polar Rough FSC

Indhold: 130 gr. Arctic Volume White FSC

ISBN

978-87-93360-49-5

Odense Kommune

Flakhaven 2
5000 Odense C
odense.dk

Realdania

Jarmers Plads 2
1551 København V
realdania.dk

INDHOLD

- 6 FORORD**
- 14 FRA GADE TIL BY**
- 36 FRA STILHED TIL MODVIND**
- 46 U-VENDING I KOMMUNIKATIONEN**
- 54 DEN RØDE BOKS**
- 66 ARKÆOLOGISK UDGRAVNING
SOM KOMMUNIKATIONSPLATFORM**
- 76 GADELUKNING BLEV TIL FOLKEFEST**
- 85 VÆR LYDHØR OG INDDRAGENDE
UNDER KLARE RAMMER**
- 97 FLYT FOKUS FRA KOMMUNIKATION
TIL INTERESSEVARETAGELSE**
- 108 FRA TEORI TIL VIRKELIGHED**
- 116 ERHVERVSLIVET SOM SAMARBEJDSPARTNERE**
- 122 MIDLERTIDIGE AKTIVITETER**
- 128 FORTÆLLINGEN, DER VENDTE**
- 136 REFERENCER OG FOTOKREDITERING**

FORORD

I 2010 indgik vi, Odense Kommune og den filantropiske forening Realdania, et partnerskab om at omdanne den firesporede Thomas B. Thriges Gade, der løb tværs igennem Odenses historiske bymidte, til en ny, levende bydel. Med byrum, bygninger, brede passager og supercykelsti skabt for mennesker, mens bilerne blev sendt ned under jorden i et nyt, stort p-anlæg.

Ved at flytte bilerne fik vi med projektet skabt plads til de bløde trafikanter og den kollektive trafik i form af en letbane. Vi fik bundet de to adskilte bydele sammen. Samtidig fik vi fortættet den eksisterende by og skabt rammerne for, at borgerne fik adgang til de væsentligste hverdagsfunktioner nær deres bopæl. Og dermed mulighed for at kunne træffe mere bæredygtige valg.

Vi gav projektet og partnerskabet navnet 'Fra Gade til By', netop for at understrege, hvad det var, vi ville: transformere det omkring 50.000 kvadratmeter store areal, der hidtil havde været Odenses mest trafikerede vej, til en ny og levende bydel for mennesker. Omdannelsen kom også til at omfatte en letbane, et musik- og teaterhus og et nyt H.C. Andersens Hus. Tre elementer, der har været med til at danne den nye bymidte, men som ikke var en del af selve partnerskabets projekt.

11 år efter at vi havde indledt parløbet, kunne vi indvie sidste del af projektet. I dag har Odense en bymidte, der hænger sammen. Nye bygninger er integreret med respekt for byens skala, og der er skabt byrum til både afslapning og aktivitet.

Med denne bogudgivelse i fire bind ønsker vi at fortælle historien om transformationen af Odense midtby. At samle og formidle projektets mange erfaringer, så andre kan drage nytte af dem. Udgivelsen fokuserer ikke alene på det konkrete arbejde med at nedlægge gaden og etablere den nye bydel, men også på alle de elementer rundt om sådan et projekt. Lige fra arkitektkonkurrencen til den omfattende dialog med borgere og erhvervsliv.

Mange tusinde mennesker har på forskellig vis været involveret i realiseringen af 'Fra Gade til By'. Fra medarbejderne i projektsekretariatet til bygherrerådgiveren, teamet af arkitekter og ingeniører og de håndværkere, der har omsat visioner og tegninger til p-anlæg, belægninger og byrum. Vi i partnerskabet skylder dem en stor tak for deres enorme og dedikerede indsats.

Der skal også lyde en tak til de investorer, der har investeret i de udbudte byggetter og opført de bygninger, der nu udgør den nye bydels kerne. Bygninger med plads til boliger, erhvervsliv og spisesteder. Bygninger, som - sammen med de nye byrum - har givet området sjæl. En tak, der også omfatter deres hold af medarbejdere, som har realiseret bygningerne.

Det at skabe en ny bydel midt i en travl og levende by bringer både støjende byggeri samt lukkede veje og forbindelser med sig. Det har undervejs krævet udstrakt velvilje fra odenseanerne og byens erhvervsdrivende. Derfor skal den største tak gå til netop dem. For deres store tålmodighed i de år, deres by var under forandring. Men også for den måde, de har taget det nye byområde til sig.

Bogen udgives for at få fortalt historien. I ord og billeder. Men også for at dele erfaringer og inspirere til at skabe mere bæredygtige byer for mennesker.

Engang var fortællingen om Thomas B. Thriges Gade en fortælling om det historiske bycentrum, der blev fjernet for at give plads til den brede vej. Nu kan vi i stedet fortælle historien om vejen, der blev fjernet for at give plads til menneskene.

Peter Rahbæk Juel
Borgmester, Odense Kommune

Jesper Nygård
Adm. direktør, Realdania

Odense bycentrum med både gamle og nye bebyggelser samt passager og veje på tværs af byen. Gendannelsen af byens tæthed med fokus på byrums kvalitet og livet mellem husene har været et afgørende princip for bearbejdningen af hele udviklingsområdet.

Markering af projektområdet for omdannelsen af Thomas B. Thriges Gade. Byen bindes igen sammen på kryds og tværs, og de nyetablerede byrum rækker ind i den eksisterende bystruktur. Med omdannelsen af Thomas B. Thriges Gade får Odense centrum igen et sammenhængende byrum.

Den samlede publikation om 'FRA GADE TIL BY'-projektet består af fire bind, der kan læses samlet eller individuelt. Hensigten er, at de fire bind tilsammen giver et billede af, hvordan man kan gennemføre en succesfuld byomdannelse.

Hvert bind har et særligt fagligt emne, så man kan læse i dybden uden nødvendigvis at skulle læse hele publikationen, men dog fortsat have mulighed for at orientere sig i det samlede byudviklingsprojekt.

Publikationen bygger på et omfattende researchmateriale bestående af omkring 2.500 interne dokumenter fra partnerskabet, mere end 5.000 medieomtaler og andet materiale samt omkring 30 interviews med personer, der har været en del af projektet.

Samlet set giver de fire bind en grundig indføring i baggrunden for, at Thomas B. Thriges Gade blev etableret, debatten om gaden og de alternative muligheder, der har været diskuteret gennem årene, og beslutningen om at nedlægge gaden igen i 2008. De fire bind fortæller om det partnerskab mellem Odense Kommune og foreningen Realdania, der blev etableret i 2010 med henblik på at gennemføre den omfattende omdannelse af Odense bymidte, og den sammensyning af bymidten, som partnerskabet gennemførte med afsæt i team Entasis' helhedsplan.

Gennem en journalistisk bearbejdning af det omfattende materiale og interviews med centrale aktører – der suppleres af dokumentation i form af fotografier og tegningsmateriale, skitser, diagrammer og andet materiale – gives en forståelse af de visioner, ambitioner og principper, der endte med at forme projektet.

De fire bind beskæftiger sig henholdsvis med **ARKITEKTUREN, PROCESSEN, KOMMUNIKATIONEN** og bymidtens **FUNKTION** i nutiden.

ARKITEKTUREN: Fokus er på det arkitektoniske arbejde, der ligger til grund for udviklingen af den nye bymidte. Med et grundigt blik på konteksten, bymidten og den omgivende by. Arkitektkonkurrencen bliver gennemgået, og de tre forslag i projektkonkurrencens anden fase bliver vist. Bindet går detaljeret ned i helhedsplanen fra tegnestuen Entasis, der med en række underleverandører vandt konkurrencen. Læseren får et indblik i tegnestuens arbejde fra de første konceptideer til den færdige helhedsplan. Gennem interviews fortæller to af de tegnestuer, der har realiseret projekter i den nye bydel, hvordan de er gået til opgaven.

PROCESSEN: Bindet fokuserer på de udviklingsprocesser – politiske, administrative og faglige – der gennem årene har styret byudviklingen i Odense. Om processen frem mod beslutningen om at lukke Thomas B. Thriges Gade og om partnerskabet mellem Odense Kommune og foreningen Realdania. Dette bind går også i dybden med, hvordan partnerskabet nåede frem til den rigtige løsning for byområdet, og den store planlægnings- og styringsopgave med at transformere den fiersporede vej til et nyt bycentrum placeret oven på et massivt p-anlæg. Endelig ser bindet nærmere på opgaven med at indpasse letbanen, der udgjorde et selvstændigt projekt.

KOMMUNIKATIONEN: Fokus er på det omfattende kommunikations- og dialogarbejde, der fulgte med transformationen. Bindet ser nærmere på de interesser og personer, der var til stede i debatten, om beslutningen om, at projektssekretariatet skulle drive sin egen kommunikation, og om den informationsboks, der blev etableret centralt i projektområdet og både fungerede som informationskontor og udstillingsbygning. Der tages et grundigt kig på, hvordan de arkæologiske udgravninger blev anvendt som et led i at sætte positivt fokus på projektet, samt på dialogen med borgergrupper og erhvervsdrivende og de øvrige platforme for kommunikation, der blev bragt i anvendelse.

FUNKTIONEN: Bindet kigger nærmere på bymidtens funktion i en nutidig kontekst og belyser en række temaer, som har haft betydning i Odense og kan have det i andre bymidteforandringer. Der fokuseres på den nyeste forskning i byplanlægning med udgangspunkt i konceptet '15 minutters byen', og hvordan bymidten er identitetsskabende for flere end blot dem, der bor i nærområdet. Der ses tillige på betydningen af de arkitektoniske ambitioner for byliv og byrum, udviklingen af byens kommercielle liv, og hvilke faktorer der er væsentlige for at tiltrække ejendomsinvestorer.

FRA GADE TIL BY

I 1952 vedtog byrådet i Odense at anlægge den firesporede Thomas B. Thriges Gade tværs gennem det centrale Odense. Gadegennembruddet blev påbegyndt i 1958, og gaden blev indviet i 1970. Hurtigt blev den byens hovedfærdselsåre med omkring 30.000 gennemkørende biler om dagen.

Men Thomas B. Thriges Gade blev også en urban barriere, der delte Odenses historiske bymidte midtover. Gaden blev til i modernismens tidsalder, hvor menneskelige hensyn måtte vige til fordel for det praktiske. Odense var en industriby, bilismen var på fremmarch, og der var et behov for at få transporteret varer og medarbejdere nemt og enkelt til og fra de store industrivirksomheder på havnen. Idealet var vækst og udvikling, så adskillige huse, pladser og veje måtte vige for den nye, brede gade.

Adamsgade i 1960 set mod den nye tunnel, som kan anes i baggrunden. Før etableringen af Thomas B. Thriges Gade.

Cykler og byliv var en central del af livet i Nørregade før etableringen af Thomas B. Thriges Gade.

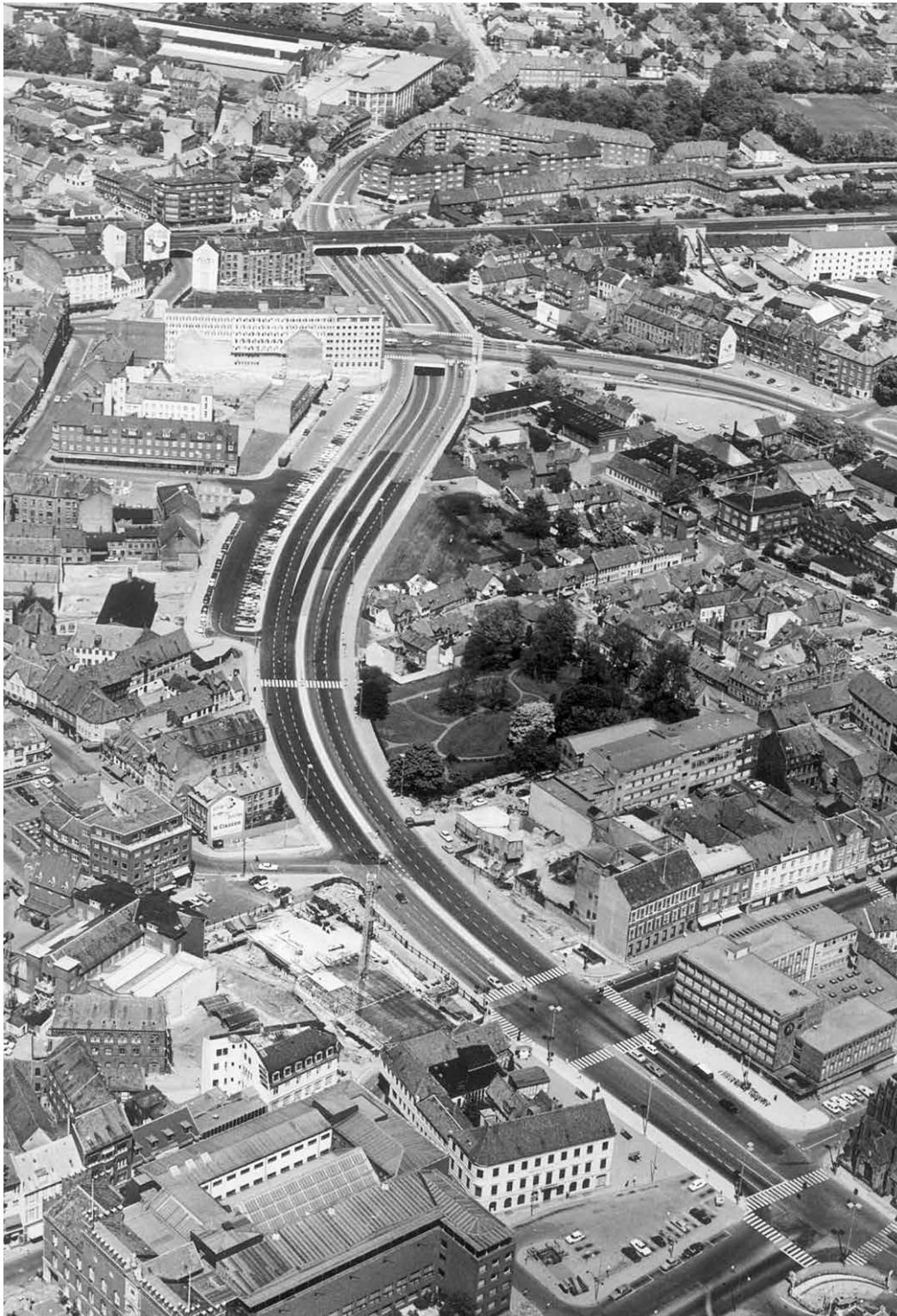

Nørrebroejendomme under nedrivning i forbindelse med etableringen af motorgaden. I baggrunden ses Thriges administrationsbygning.

Thomas B. Thriges
Gades udviklingsareal
og kontekst i luftfoto
set mod nord inden
etablering af gade-
gennembruddet.

Luftfoto af Thomas B. Thriges Gade set mod nord i 1970. Størstedelen af vejanlægget er færdigt.

Det store gadegennembrud til Thomas B. Thriges Gade set fra nordsiden af Overgade mod syd mod Albani Kirke og Vægtergården på Albani Torv.

Anlæggelsen af Thomas B. Thriges Gade ud for Hans Jensens Stræde i 1969. Til venstre ses husene ved Skulkenborg og længere bagved Tigergården.

Allerede inden indvielsen var der kritik af det voldsomme gadegennembrud, særligt i byplan- og arkitektkredse.¹ Kritikken tog til op gennem de efterfølgende årtier. Også lokalt var der kritik og debat, både blandt byrådets medlemmer og i avisernes læserbrevsspalter. De lokale politikere indså med tiden, at konsekvenserne af gades deling af bymidten var for store. Det førte i 1985 til, at ti lokale arkitekt- og ingeniørvirksomheder i Rådhus Hallen udstillede deres forslag til nye måder at organisere bymidten og Thomas B. Thriges Gade på. Blandt dem var både forslag til brede fodgængerpassager under og over gaden, til, at gaden skulle snævres ind til en rolig bygade omkranset af nyt byggeri og beplantning, og til, hvordan Thomas B. Thriges Gade delvist skulle graves ned i en tunnel. Fælles for dem alle – og for en række senere forslag – var, at de ikke blev til noget. Ikke mindst fordi der var stor uenighed blandt såvel odenseanerne som de lokale politikere om, hvad den rigtige løsning var. Der skulle tages for mange modsatrettede hensyn.

Thomas B. Thriges Gade i retning mod Odense centrum. På billedet ses politigården øverst i venstre hjørne og starten af byggeriet af H.C. Andersen Hotellet. I forgrunden ses jernbanebroen over Thomas B. Thriges Gade, og til højre i billedet ses Tigergården.

Først da Odense Byråd i 2008 enstemmigt besluttede at lukke gaden, kom der for alvor fremdrift. To år senere indgik den filantropiske forening Realdania i et partnerskab med kommunen under projektnavnet 'Fra Gade til By'. Et navn, der var dækkende for partnerskabets ambition om at transformere det omkring 50.000 kvadratmeter store gadeareal til et nyt byområde.

Projektets samlede økonomi blev ved indgåelsen af partnerskabet opgjort til 709 mio. kr., hvoraf kommunen kom med 255 mio. kr. og Realdania med op til 255 mio. kr. De sidste 199 mio. kr. skulle findes ved salg af byggefelter og parkeringsanlæg.

I partnerskabsaftalen blev visionen for projektet formuleret således:

"Den overordnede vision for omdannelsen er at udvikle en sammenhængende og bæredygtig by med fokus på et aktivt byliv. Ønsket er igen at sammenbinde den østlige og den vestlige del af Odense. Forudsætningen for planen er en ringvej forbundet af en kanalforbindelse, der skal sikre en smidig trafikafvikling uden om byens centrum samt til og fra byen og havnen."²

Parterne så en unik mulighed for at få genskabt Odenses bymidte og at få den designet på en måde, der passede ind i, hvordan livet leves i en moderne storby. Balancen bestod i at få tilført et nyt og moderne byggeri, der ikke virkede for dominerende i forhold til områdets historiske bykvarterer og markante bygninger. De nye bebyggelser skulle i stedet skabe gode overgange til de eksisterende bykvarterers skala og struktur. Samtidig skulle der indtænkes byrum, som kunne understøtte det byliv, partnerskabet ønskede. Samlet set skulle transformationen understøtte Odense som en sund, mangfoldig by og være med til at optimere bymidten, så den blev bæredygtig og mere tæt.

Parallelt med Odense Byråds beslutning om at lukke Thomas B. Thriges Gade vedtog politikerne at etablere en letbane i Odense. Letbanen skulle bl.a. løbe gennem den nye bymidte, hvilket der skulle tages hensyn til i såvel planlægning som udførelse. Letbanen ville få to stoppesteder i bymidten, et i den nordlige og et i den sydlige del.

Arkitektkonkurrence om en helhedsplan for området

Med afsæt i visionen udskrev partnerskabet i foråret 2011 en international arkitektkonkurrence om en helhedsplan for projektområdet. Konkurrencen blev udskrevet som en projektkonkurrence i to faser, der strakte sig fra sommeren 2011 til februar 2012. Ud over et forslag til en helhedsplan skulle der afleveres et forslag til en projektbeskrivelse og procesplan for byomdannelsen. I konkurrenceprogrammet blev visionen for omdannelsen udfoldet yderligere:³

”Omdannelsen skal integreres i den eksisterende bystruktur og skabe tæthed, nye forbindelser og helhed med de tilstødende kvarterer. Det skal være med til at tilføre ny identitet i centrum af Odense. Bymidten skal kendetegnes ved god tilgængelighed, høj urbanitet, ny bebyggelse med blandede funktioner, der bidrager til et spirende og mangfoldigt byliv og skal danne ramme om nye attraktive byrum for byens borgere og besøgende.”

Derudover havde konkurrenceprogrammet fokus på bæredygtighed i bred forstand:

”[Omdannelsen] skal være med til at sikre, at Odense er et attraktivt sted at leve – også for kommende generationer. Trafikken skal omlægges, så området omdannes til en tæt by med udadvendte funktioner i gadeniveau. Det giver rum til et mangfoldigt byliv med mulighed for ophold og aktiviteter for såvel børn, unge, og ældre.”

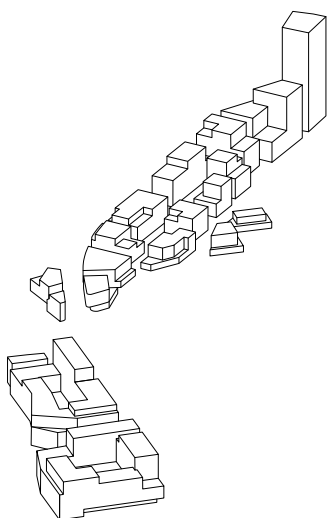
Der blev også lagt vægt på, at forandringen af bymidten skulle styrke hele Odense:

”Sammen med borgerne, kulturlivet og erhvervslivet skal området udvikles til et levende og dynamisk område. Byens ændrede identitet som kultur- og vidensby skal på den måde styrke byens samlede identitet – både undervejs, gennem de midlertidige aktiviteter i de mange år, som projektet er under udvikling, og efter projektet.”

25 teams viste interesse for at deltage, og heraf blev syv teams prækvalificeret. I august 2011 blev tre vindere af fase 1 udpeget, der alle blev indbudt til at deltage i fase 2, som bestod af et udbud med forhandling, inden der blev udpeget en endelig vinder, der også skulle fungere som totalrådgiver.

Vinderforslag udarbejdet af team Entasis

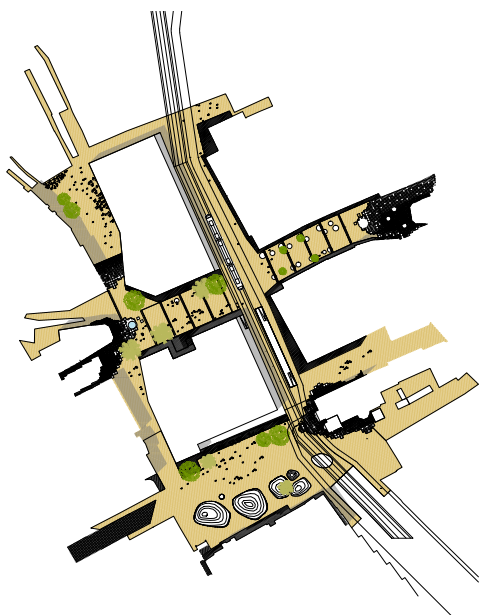
Det blev tegnestuen Entasis, der sammen med underrådgiverne Grontmij/Carl Bro, Sweco Architects, sbs rådgivning samt MOMENTUM Research & Development i februar 2012 vandt konkurrencen og opgaven med at omdanne Odense bymidte. Det skete med et forslag med fokus på først at reetablere de forbindelser på tværs, som gadegennembruddet i sin tid havde kappet over, og dernæst at tage stilling til placeringen af cykelstier og letbane.

Forslaget indebar ikke at genskabe den tidligere bymidte, som den var før gadegennembruddet, men at sikre, at projektområdet fik en naturlig sammenhæng med den omkringliggende bykerne. Området skulle formes af nye bygninger med boliger, detailhandel, liberalt erhverv og kulturinstitutioner, og både bæredygtighed, klimasikring og biofaktor skulle tænkes ind i udviklingen.

Efter at have vundet konkurrencen arbejdede team Entasis videre frem mod en endelig helhedsplan i et tæt samarbejde med partnerskabet. Helhedsplanen, som lå til grund for udbuddet af byggefelter, lagde vægt på, at de nye bygninger skulle passe ind i den eksisterende arkitektur, både i skala og formsprog.⁴

Helhedsplanen beskrev desuden, hvordan hele gadetraceet skulle udgraves og omdannes til to p-kældre bundet sammen af en mindre tunnelforbindelse, og oven på dette skulle der etableres forbindelser på tværs.

Volumenstudier af nye bebyggelser udarbejdet af tegnestuen Entasis.

Visualisering fra konkurrencen af passager, forbindelser på tværs af udviklingsområdet og byrumsdannelse.

Vinderforslagetets visualisering af bymidtens liv på gadeplan og på et af byens torve. Byrum præget af biltrafik er omlagt til gå- og opholdszoner med fokus på handel og rekreation.

Illustration af relationen mellem ude og inde. Letbanen passerer tæt forbi de nye bygninger, og langs sporene er der passage og ophold under bygningens udhæng. Livet i bygningens stueplan i den nye tætte bydel udfolder sig tæt på byrummet og den gående trafik.

Principsnit, der viser den underjordiske passage for gående og parkeringsanlægget. Der etableres både parkeringsanlæg og en rute for gående langs hele udviklingsområdets areal.

Søjlerne under jorden skulle rejses i et fast konstruktivt system, og samme konstruktive system dikterede de enkelte byggefeltet og de konstruktive parametre for bygningerne over terræn. Letbanens spor blev lagt i en blød kurve oven på p-anlægget, og under jorden blev sporet mimet i en promenade - en gul 'catwalk' - gennem hele p-anlægget.

Som en helt særlig detalje definerede helhedsplanen, at der skulle placeres en promenade i form af et overdækket fodgængerstrøg langs letbanen i bebyggelsernes kant.

Livet mellem husene, både de nye og de eksisterende, fik i det hele taget særlig opmærksomhed i helhedsplanen. Byrum blev beskrevet med specifikke funktioner, nogle med plads til leg og udfoldelse, nogle med fokus på handel og andre med henblik på det mere stille liv.

Helhedsplanen beskrev et krav til etablering af kantzoner, som skulle bidrage til at samle mennesker i udvalgte strøg og knudepunkter med et højt aktivitetsniveau, og som kunne tilbyde kommende beboere mulighed for at opholde sig uden for deres bolig på særligt udvalgte steder.

Byggefelter udbudt som optioner

Odense Kommune og Realdania valgte som partnere en dialogbaseret udbudsmodel, da byggefelterne i området blev sat til salg. Det skete via et offentligt udbud, hvor grundene blev udbudt som optioner, der var gældende i 15 måneder. I den periode skulle investorerne med bistand fra arkitekter udarbejde skitseforslag til udformning af byggeprojekterne. De skulle jævnligt dokumentere over for partnerskabet, at arbejdet med at udvikle byggeprojekterne til grundene skred planmæssigt frem. De første grunde blev udbudt i august 2013.

Helhedsplanen udgjorde en central del af kravspecifikationerne ved udbuddet af byggefelterne. Således fungerede helhedsplanen som et opslagsværk med beskrivelse af forhold om bl.a. arkitektur, farver og materialer, facader, taghaver, grønne tage, altaner og samspillet mellem bygninger og byrum. Helhedsplanen var dermed med til at sikre, at nye byggeprojekter blev indpasset i bymidtens eksisterende arkitektur og byrum.

Fordelen for investorerne var, at optionsmodellen gav tid til at planlægge byggeriet inden købet af selve grunden, og dermed både en eksklusiv ret til at udvikle et projekt og samtidig mulighed for at springe fra i processen.

Baggrunden for valget af denne model var at sikre, at kvaliteten af de enkelte bebyggelser i projektet blev sammentænkt med og levede op til intentionerne i helhedsplanen, og at de enkelte bebyggelser var med til at understøtte projektets vision om en sammenhængende og bæredygtig by med fokus på et aktivt byliv.

I optionsmodellen – som blev udviklet på baggrund af drøftelser med en række investorer – lå, at hvis en investor ikke levede op til optionsaftalens betingelser eller valgte ikke at udnytte optionen, kunne byggegrunden udbydes igen sammen med det udviklede projektmateriale, som partnerskabet var ejer af. Det ville igen betyde, at den planlagte byggestart ikke ville blive forsinket.

Den 15. juni 2014 blev forbindelsen over Odense Kanal åbnet for biltrafik. Dermed var ringvejen rundt om Odense centrum, der var en forudsætning for planen om at sammenbinde bymidten igen, på plads. To uger senere, natten til den 28. juni 2014, blev Thomas B. Thriges Gade lukket for biler.

En omfattende kommunikationsopgave

Debatten om, hvorvidt det var rigtigt at lukke Thomas B. Thriges Gade, forstummede ikke med beslutningen i 2008. Tværtimod fortsatte den helt frem til, at den sidste bil kørte på gadens asfalt seks år senere, og den kom i første omgang til at handle mere om trafik end om byudvikling. Der blev dannet en modstandsgruppe mod projektet, og i de lokale medier var der mange holdninger, ikke mindst i læserbrevsspalterne.

'Fra Gade til By'-projektet fik i 2011 sit eget sekretariat, hvor en af de vigtige opgaver var at kommunikere med borgere og erhvervsliv. Der blev arrangeret borgermøder, og der blev gennemført omfattende dialog med Odenses erhvervsliv, foreninger og interesserede borgere.

For at styrke dialogen og kommunikationen etablerede projektpartnerskabet i 2012 en informationsboks. Boksen blev placeret centralt i det område, der særligt ville blive påvirket af byomdannelsen. 'Den røde boks,' som informationsboksen blev kaldt på grund af bygningens markante farve, fik udstillings- og informationslokaler i stueetagen, der var åbne for alle, mens projektsekretariatet fik kontor på 1. sal.

Boksen, der i sine to første leveår havde mere end 60.000 besøgende, blev stedet, hvor man kunne få stillet sin nysgerrighed, få luft for sine frustrationer, få svar på spørgsmål, og ikke mindst – som tiden gik – tog Odenses borgere deres udenbys besøgende med hen i boksen for at vise, hvad alt byggerodet skulle ende ud med. Da Thomas B. Thriges Gade blev lukket og det omfattende forandringsarbejde begyndte, tog projektet yderligere et kommunikationsværktøj i brug. De mange byggehegn, der skød op, blev både brugt til at vise vej til nærmeste overgang og samtidig til at fortælle om byomdannelsen. Der blev også lavet midlertidige aktiviteter, ofte på initiativ fra lokale ildsjæle, så de, der færdedes i området, fik en oplevelse og ikke blot mødte en besværlig byggeplads.

'Den røde boks' var et informationssted for borgere under videreudviklingen af Thomas B. Thriges Gade.

Ny plads til kulturen

Med omdannelsen af Thomas B. Thriges Gade til en central bymidte blev der mulighed for at realisere to kulturprojekter, der ikke var en del af partnerskabsprojektet. 'Fra Gade til By'-projektet gjorde det muligt at realisere kulturprojekterne i umiddelbar tilknytning til byomdannelsesområdet, og begge kulturprojekter blev en integreret del af udførelsen.

Det ene var virkeliggørelsen af et længe næret ønske om et musik- og teaterhus i Odense, Odeon, tegnet af arkitektfirmaet C.F. Møller. Med sine 1.800 siddepladser blev Odeon et af landets største musik- og teaterhuse og kom også til at rumme Syddansk Musikkonservatorium og Skuespillerskole og Odense Teater.

Som en anden væsentlig del af bymidtens forandring kom det nye museum H.C. Andersens Hus, tegnet af det japanske arkitektfirma Kengo Kuma & Associates. Det 5.600 kvadratmeter store hus, hvoraf to tredjedele ligger under jorden, blev etableret dør om dør med den verdenskendte forfatters fødehjem. Huset blev placeret i en ny udgave af den gamle apotekerhave Lotzes Have, grænsende op til den centrale del af det nye byområde og integreret i 'Fra Gade til By'-projektet i den forstand, at haven fik lov at brede sig ind over letbanens tracé og videre ud på den anden side. Fra haven blev der etableret en nedgang til p-anlægget. I øvrigt det eneste sted, hvor der fra p-anlægget blev adgang direkte til det fri.

En samlet helhed

I sommeren 2021 blev den omfattende forandring af Odense bymidte afsluttet efter syv år med byggeri og mere end tre år med en afspærret bymidte.

Der blev samtidig sat det sidste punktum for en af nyere tids største bytransformationer, og det blev starten på et nyt kapitel, hvor Odenses bymidte igen blev til en samlet helhed. Med bilerne sendt under jorden i et omfattende p-anlæg. Med en moderne letbane passerende gennem området. Bundet sammen af arkitektur - af bygninger og byrum.

Livet omkring Odeon. Der er skabt rum for ophold og gennemgående beplantning, som skaber tryghed. Belægningens karakteristiske mønster giver byrummet identitet.

Etablering af plads foran det nye Odeon.
Mødet mellem forskellige belægnings skaber
et varieret udtryk.

Den gnidningsfrie sameksistens mellem de forskellige former for mobilitet, rekreative arealer og kulturelle institutioner er tydelig i den nye bydel, hvor beplantningen trækkes på tværs af letbanesporene. Til venstre ses det nye museum H.C. Andersens Hus.

Kig ud over byen fra museet H.C. Andersens Hus' bueformede terrasser, hvortil der er offentlig adgang.

	<p>FEBRUAR: Et enigt byråd i Odense Kommune beslutter, at projektet skal gennemføres. Et projekt, der får navnet 'Fra Gade til By'.</p>	<p>JANUAR: Syv teams udvælges til at konkurrere om at komme med det bedste bud på, hvordan Thomas B. Thriges Gade kan forvandles fra gade til et helt nyt bykvarter.</p> <p>APRIL: Det offentliggøres, at der ud over projekt 'Fra Gade til By' skal bygges et nyt musik- og teaterhus med 1.800 siddepladser. Musik- og teaterhuset integreres tæt med omdannelsen af Thomas B. Thriges Gade.</p>	<p>AUGUST: De første 16 nordlige byggefelter sættes til salg ved et offentligt udbud. Alle byggefelter blev solgt i løbet af to måneder.</p>
	<p>2008</p>	<p>2011</p> <p>AUGUST: Tre tværfaglige teams fra ind- og udland udvælges til at gå videre i konkurrencen 'Fra Gade til By'.</p>	<p>2013</p>
	<p>2010</p> <p>MARTS: Realdania og Odense Kommune indgår partnerskab om at forvandle Thomas B. Thriges Gade fra trafikeret gade til levende og mangfoldig by.</p> <p>AUGUST: COWI udpeges som bygherrerådgiver.</p> <p>OKTOBER: Partnerskabet indbyder til prækvalifikation på en international projektkonkurrence.</p>	<p>2012</p> <p>FEBRUAR: Partnerskabet åbner et mobilt informationshus, der skal styrke formidlingen af byomdannelsen og den løbende dialog med borgerne. Huset bliver kaldt 'Den røde boks' på grund af dets markante farve.</p> <p>MAJ: Et team bestående af ti arkæologer påbegynder to og et halvt års arbejde med at undersøge og dokumentere kulturlagene i det i alt 10.300 kvadratmeter store udgravningsområde. Nogle af fundene udstilles senere i 'Den røde boks'.</p>	

<p>2014</p> <p>DECEMBER: Planerne for et tårn på de to nordligste byggefelter offentliggøres. Tårnet er planlagt til at være 17 etager høje og rumme såvel boliger som erhverv.</p>	<p>2015</p> <p>OKTOBER: De sidste byggefelter i den sydlige ende af projektområdet sættes til salg. Som det var tilfældet med de første grunde, sælges de i løbet af få måneder.</p>	<p>2016</p> <p>OKTOBER: Den nordlige del af p-anlægget under det nye byområde åbnes. Dermed er der i første omgang plads til 500 biler i parkeringskælderens.</p>	<p>2017</p> <p>MAJ: Beboerne i de første to færdigbyggede huse i projektområdet kan flytte ind. Husene er de første af i alt 14 bygninger og 9 byrum, der tilsammen danner byområdet, hvor der før var en trafikeret gade.</p> <p>2019</p> <p>OKTOBER: Sidste del af det i alt 40.000 kvadratmeter store underjordiske p-anlæg åbner. Der er i alt 1.000 p-pladser i hele anlægget, som har fem ind- og udkørsler.</p>	<p>2021</p> <p>JULI: Efter syv år med byggeri og mere end tre år med en spærret bymidte indvies forbindelsen mellem Overgade og Vestergade, og dermed passerer den sidste store milepæl frem mod afslutningen af det store byudviklingsprojekt.</p> <p>SEPTEMBER: Det store p-anlæg under det nye byområde sælges, og dermed er den sidste finansiering i projekt 'Fra Gade til By' på plads.</p>
---	--	---	--	--

FRA STILHED TIL MODVIND

Borgerne i Odense stod op til en overraskende nyhed på forsiden af Fyens Stiftstidende den 30. januar 2008.

”Thomas B. Thriges Gade lukkes,” lød den meget præcise overskrift. Længere nede i artiklen kunne avisens journalister fortælle, at der var et politisk flertal for at lukke den firesporede gade. En plan, der var udtænkt af byens konservative borgmester, Jan Boye.⁵

I de efterfølgende to år var der stort set ingen debat i medierne om lukningen af den centrale gade, bortset fra enkelte artikler og sporadiske debatindlæg. Heller ikke da det i marts 2010 blev offentliggjort, at Realdania trådte ind i arbejdet med at etablere den nye bydel. Partnerskabet blev kommunikeret i en pressemeddelelse.

”Jeg ser frem til, at Odense får en bymidte, der hænger meget mere sammen, får mere liv og giver plads til, at borgere og gæster i byen kan trives,”⁶ sagde borgmester Anker Boye i pressemeddelelsen. Ved kommunalvalget i efteråret 2009 havde han genvundet borgmesterposten, mens Jan Boye overtog posten som by- og kulturrådmand.

Partnerskabet og projektet blev døbt ’Fra Gade til By’ – et navn, som blev grundstøjen i projektets identitet. For heri lå der en bevægelse fra det ene til det andet, fra afvikling til udvikling.

Forud for offentliggørelsen af partnerskabet havde Realdanias kommunikationsafdeling arbejdet på et beredskab, der skulle kunne håndtere kritik omkring foreningens deltagelse i projektet.

”Det, vi bl.a. forberedte os på, var, at nogen måske ville frygte, at Realdania kom til at bestemme for meget i forhold til, hvordan projektet skulle se ud. Med vores indtræden blev det jo pludselig alvor, nu ville byomdannelsen blive

gennemført, og det kunne godt have ført til en del debat. Men det skete ikke, i hvert fald ikke på det tidspunkt,” siger Hans Peter Svendler, tidligere filantropidirektør i Realdania.

I udgangspunktet var det tanken, at projektet fortsat – også med Realdanias indtræden – i det daglige skulle håndteres af enheden City Design i Odense Kommune. Dog med den forskel i forhold til et rent kommunalt projekt, at både pressestrategi, pressemeddelelser og anden kommunikation skulle koordineres og godkendes af begge projektejere. City Design var blevet etableret i 2008 som en del af borgmesterforvaltningen og havde til opgave at sikre gennemførelse, koordinering og kommunikation af nogle af de store byudviklingsprojekter i Odense, herunder 'Fra Gade til By'.

Nyheden i Fyens Stiftstidende førte ikke til meget debat eller modstand, måske fordi det siden 1980'erne flere gange havde været diskuteret, hvad der skulle ske med den firesporede gade. Forskellige forslag havde været på bordet, men ingen af dem var blevet til noget.

Thomas B. Thriges Gade lukkes

Byrådsflertal vil sætte prop i begge ender af Odenses omdiskuterede motorgade og bygge 700 underjordiske p-pladser

AF **KARSTEN HÜTTEL**
OG **RUNE KRISTENSEN**

khy@fyens.dk rkr@fyens.dk

Thomas B. Thriges Gade i Odense skal lukkes i begge ender. Populært sagt sættes en prop i, så bilerne ikke længere kan komme igennem Odenses bymidte, men må nøjes med at kunne parkere på en af 700 nye p-pladser under den af mange forhadte motorgade

Pludselig modstand

Kort tid efter Realdanias indtræden i projektet blev arbejdet med at formulere en egentlig kommunikationsstrategi for 'Fra Gade til By' derfor iværksat. En strategi, der bl.a. skulle føre til, at borgerne fik en større viden om og accept af projektet, og som samtidig skulle gøre investorer interesserede, fremgik det af et internt notat. Arbejdet med kommunikationsstrategien forløb over et halvt år og lå klar som udkast i november 2010.

Den 29 sider lange kommunikationsstrategi, der omfattede både målgruppeanalyse, krisekommunikationsplan og en beskrivelse af projektets dramaturgi, nåede dog ikke at blive sat i værk, før den debat, der i store træk havde været ikke-eksisterende i to år, brød ud for fuld kraft.

Som et led i forberedelserne til at lukke Thomas B. Thriges Gade - og i tråd med byens trafik- og mobilitetsplan - blev enkelte gader ensrettet i centrum af Odense. Dermed blev planerne pludselig konkrete og synlige for borgerne, og særligt de, som boede i de gader, der blev lukket eller ensrettet, var utilfredse. De var ikke blevet orienteret om forandringerne forud for ændringerne.

Uroen begyndte at rumle, ikke mindst i Fyens Stiftstidende. I første omgang var det embedsværket fra kommunens afdeling for Trafik og Anlæg, der svarede på kritikken. Her måtte man erkende, at informationen til de berørte borgere var kikset.

"Af de mange henvendelser, der har været i denne sag, har vi lært, at vi hver gang bliver nødt til at genfortælle historien om, hvad der skal ske af trafikale omlægninger i byen, og ikke mindst hvorfor. Det er ikke nok at fortælle budskabet én gang, for ofte er det først, når udviklingen rammer ens kvarter, man kan se konsekvenserne," lød det fra afdelingens kontorchef.⁷

Det var dog ikke nok til at bremse kritikken. Ord som "logik for burhøns", "det grænser til indespærring", "lappeløsning" og "kaos i fremtiden" fyldte debat-spalterne i avisen.⁸

I første omgang var kritikken og debatten i medierne ikke noget, man beskæftigede sig meget med i borgmesterforvaltningen og City Design-enheden.

Da en række gader blev ensrettet som led i forberedelserne til at lukke Thomas B. Thriges Gade, brød debatten ud i medierne. De berørte borgere var utilfredse med kommunikationen fra Odense Kommune.

Tunnel skal hindre trafikkaos

■ Torben Andersens plan for en tunnel under Thomas B. Thriges Gade ligger klar. Og han har svar parat til ekspert, der tvivler på projektet

◀ **By-tunnel spøger igen**
Denne sektionens forside

Odense: En tidligere skibsbyggers desperade forsøg på at redde en ordre hjem til de medarbejdere på Lindø, der i mange år var hans kolleger. Sådan kunne man udlægge tidligere Lindø-udviklingsdirektør Torben Andersens forslag om at nedgrave den stærkt befærdede Thomas B. Thriges Gade i en tunnel af stål, som skal bygges på Lindøværftet. Men han afviser den udlægning.

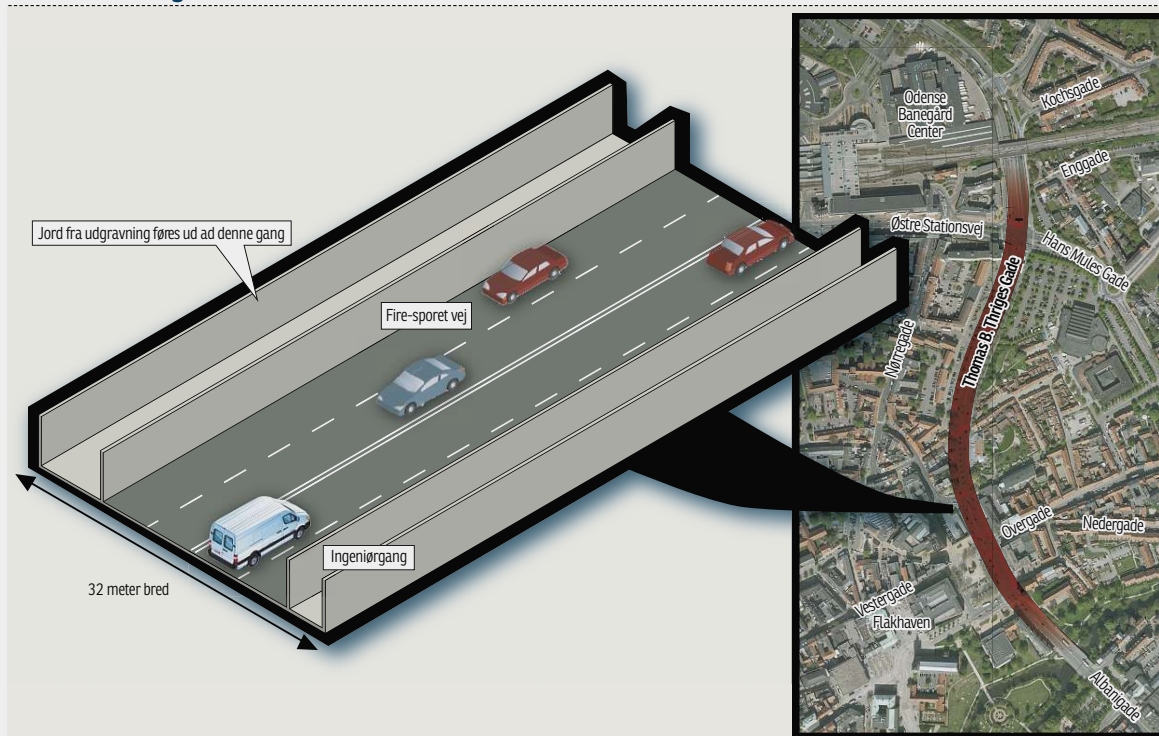
- Det hjælper jo ikke Lindø alligevel det der. Det er så lille en opgave, at det ikke ændrer noget alligevel, siger han.

Nej, det drejer sig ifølge Torben Andersen om, at han er dybt bekymret for det trafikale kaos, han mener, bliver resultatet, hvis Thomas B. Thriges Gade lukkes efter 2014, som det indgår i den plan, byrådet har vedtaget. I dag kører mere end 30.000 biler på gaden i løbet af et døgn, og Torben Andersen forudsiger, at det vil gå grueligt galt, hvis den fire-sporede vej fjernes fra bykortet.

Enkelt, hurtigt og billigt

- Det ender med at blive hvidedyrt. Først for alle de mennesker, der hver dag skal spille tid og penge på overflødig transport. Det koster jo ikke kommunen penge. Men det kommer det til, når folk flygter væk fra de mange gener, og så vil en omfattende ombygning af en masse veje blive nødvendigt efterhånden, som man opdager, at trafiksimuleringerne ikke holdt stik. Det bliver meget dyrt og aldrig godt, forudsiger han.

Tunnel-forslaget

Grafik: Mikkel Petersen • Luftfoto: COWI

■ Torben Andersen har rådført sig med civilingeniør Søren Koch om de tekniske aspekter ved tunnelidéen. Søren Koch er ikke i tvivl om, at planen om en ståltunnel rent teknisk vil kunne fungere. - Torbens forslag er særdeles relevant, siger Søren Koch.

Tunnelidéen, han nu lufter, beskriver han selv med ordet "banal".

Der er tale om løsning, der i helt kort form går ud på, at

der på Lindø skal bygges store, færdige tunnelmoduler i stål, som sejles ind til Odense Havn på en pram. Styk for styk graves modulerne ned

■ Torben Andersen har været i tænkeboks og forsøger nu at genåbne debatten om, hvorvidt det er fornuftigt at lukke Thomas B. Thriges Gade. Han mener, at en tunnel er en bedre løsning.

og stives af, hvorefter hullet dækkes til igen. Når næste modul skal nedgraves, kan overskudsgrunden fragtes ud gennem de allerede nedgravede moduler, så generne på overfladen bliver minimale. På den simple måde kan tunnelen bygges på blot to måneder, mener Torben Andersen. Prisen bliver også lav, vurderer han. Højest en fjerdedel af de cirka 800 millioner, der blev talt om, da byrådet i sin tid droppede tanken om en nedgravning af Thomas B. Thriges Gade. Den lavere pris skyldes den simple stålkonstruktion, der i forhold til et traditionel tunnel i beton har kort forarbejdnings- og transporttid, hvis modulerne bygges på Lindø.

derer han. Højest en fjerdedel af de cirka 800 millioner, der blev talt om, da byrådet i sin tid droppede tanken om en nedgravning af Thomas B. Thriges Gade. Den lavere pris skyldes den simple stålkonstruktion, der i forhold til et traditionel tunnel i beton har kort forarbejdnings- og transporttid, hvis modulerne bygges på Lindø.

Har svar til skeptisk ekspert

At stål som udgangspunkt ikke egner sig til tunnelbygning, fordi materialet ikke i så høj grad som beton kan modstå pres fra jorden og

grundvandet, er den tidligere Lindø-direktør enig med ekspert i artiklen nedenfor i. Men det er der taget højde for, siger han.

- Ideen står og falder med, at vi fastholder, at tunnelen bare lige skal ned under overfladen. Vi skal ikke, som i et metrobyggeri 20 meter ned under jorden, siger Torben Andersen.

Af Rune H. Blichfeldt
Foto: Birgitte Heiberg
rkr@fyens.dk, bch@fyens.dk

Ekspert: Rent stål lyder dyrt

Odense: Michael Bindseil er projektdirektør fra Cowi og projektleder på metrobyggeriet i København. Han ved med andre ord noget om tunneler.

Fyens Stiftstidende har bedt ham læse Torben Andersens beskrivelse forslaget til en nedgravning af den stærkt trafikerede Thomas B. Thriges Gade i en ståltunnel, der skal bygges på Lindøværftet.

Dommen fra ekspert er, at en tunnel i stål lyder dyrt og ikke som den optimale løs-

ning. Han tror kort sagt ikke på, at en ståltunnel er billigere end en traditionel tunnel i beton.

Vand og jord skaber tryk

- Som jeg forstår det, vil han lave det i rent stål. Mig bekendt er det ikke gjort før, siger Michael Bindseil.

- Normalt, når man bygger en såkaldt cut and cover-tunnel, altså hvor man graver et hul og bygger en tunnel, som man dækker til igen, så bygger man i beton, siger Mi-

chael Bindseil og forklarer, at beton er bedre egnet til at modstå trykket, der vil være på en tunnel.

- Der er jo et stort grundvandstryk og jordtryk på vægside og på bundpladen. Og det skal sådan en stålskot jo dimensioneres til, og det lyder ikke optimalt at gøre det i stål, og derfor gør man det normalt i beton. Hertil kommer problemer med brand og korrosionsbeskyttelse af stålet, siger han.

Michael Bindseil understreger, at han udtaler sig med forbehold, da han ikke kender forslaget i detaljer. Men, siger han.

- Overordnet set har jeg svært ved at tro på, at det er billigere end en betonløsning, for så var der nok nogle andre, der havde gjort det. En ren stål løsning det lyder umiddelbart dyrt.

Af Rune H. Blichfeldt
rkr@fyens.dk

Jan Boye står fast: Tunnellen er død

Odense: By- og Kulturrådmand Jan Boye (K) afviser at genoverveje en mulig tunnel i stedet for en lukning af Thomas B. Thriges Gade.

- Det er ikke længere aktuelt med en tunnel under Thomas B. Thriges Gade. Et enkelt byråd har vedtaget et projekt, hvor vi har taget det bedste over jorden i form af bebyggelse og det bedste under jorden i form af parkeringskæld-

re med 700 p-pladser.

- Vi får skabt et nyt og sammenhængende Odense med nye muligheder for ude- og bliv og forbedret kollektiv trafik, også i kraft af en letbane, og jeg ser ingen grund til at ændre på det ved at bringe en tunnellostning i spil igen, siger rådmanden.

Af Jørgen Volmer
jvo@fyens.dk

”City Design anså ikke ensretningen af nogle gader som noget, der var en del af ’Fra Gade til By’. Ikke mindst fordi det var noget, der lå i en anden forvaltning. Men for borgerne var det én og samme sag, det kom vi til at lære på den hårde måde,” siger Stefan Birkebjerg Andersen, tidligere stadsdirektør i Odense Kommune.

I stedet tog City Design udgangspunkt i enhedens egen kommunikationsplan for ’Fra Gade til By’, hvor fokus var, at den negative oplevelse, en byomdannelse kunne være, mens processen stod på, skulle vendes til en positiv og inddragende proces, hvor information til borgerne var stærkt prioriteret. Enheden arbejdede – i tråd med byrådets beslutning – med udgangspunkt i, at Thomas B. Thriges Gade skulle lukkes inden for en overskuelig årrække.

Den dagsorden blev imidlertid forstyrret den 3. november 2010, da Torben Andersen, tidligere udviklingsdirektør for Odenses store skibsværft, Lindø, stod frem i Fyens Stiftstidende med et forslag om, at Thomas B. Thriges Gade alligevel ikke skulle lukkes. I stedet skulle gaden graves ned i en ståltunnel, fremstillet på værftet. Oven på ståltunnellen kunne der så etableres en ny bymidte.⁹

Ideen blev i samme avis afvist af by- og kulturrådmand Jan Boye (K). Men allerede dagen efter kunne rådmanden læse i avisen, at Venstre og Dansk Folkeparti var parate til at skifte mening og trække sig fra den politiske aftale om at lukke gaden, hvis der kunne findes en løsning, hvor trafikken kom væk fra gadeplan.¹⁰ Efter endnu et par dage tilsluttede erhvervsorganisationen Fynsk Erhverv, der repræsenterede 400 virksomheder, sig ideen om en tunnel.¹¹

Rådmand Jan Boye valgte at skifte tilgang i et debatindlæg i avisen, hvor han imødekom kritikken og debatten. Men han stod fast på beslutningen om at lukke gaden.

”Nu hvor planen er ved at blive rullet ud sådan helt konkret, melder der sig mange spørgsmål og frustrationer fra nogle af byens borgere. Jeg er sådan set rigtig glad for, at vi får den her debat,” skrev Jan Boye og tilføjede:

Den politiske enighed om lukningen af Thomas B. Thriges Gade slår sprækker, da et forslag om at nedgrave gaden i en tunnel præsenteres i Fyens Stiftstidende. By- og kulturrådmanden afviser forslaget, men kan dagen efter læse i samme avis, at andre partier er åbne for ideen. En melding, der får rådmanden til at ændre sin kommunikationsstrategi.

" Det første borgermøde var langt hen ad vejen det værste. Der var virkelig dårlig stemning.

- Hans Peter Svendler

"Tør vi være de første, der så radikalt ændrer byen? Ja - også selv om rigtig mange mærker virkeligheden med at få puslespillet til at gå op og få samlet Odense ... Jeg tør godt opfordre alle til at blive ved med at engagere sig i planen, tiltagene og debatten."

Samme dag som rådmanden fastholdt lukningen af Thomas B. Thriges Gade på Fyens Stiftstidendes debatsider, valgte avisen at tage standpunkt imod gadelukningen.

"En gammel fejl rettes ikke ved at begå en ny. Odense kan ikke undvære Thomas B. Thriges Gade som trafikåre. Motorgaden bør graves ned," skrev avisen.¹²

Debatten blandt borgerne fortsatte i avisen. Den politiske uro blev derimod stoppet for en tid, da en konsulentrapport slog fast, at det ville koste en milliard ekstra at bygge en tunnel i forhold til beslutningen om at lukke gaden. Hurtigt blev der dog sat spørgsmålstegn ved den beregning, da ophavsmanden til ideen om en tunnel af stål med egne rådgivere i ryggen nåede frem til, at prisen ville være omkring 300 mio. kr. Et regnestykke, der fik Venstre til offentligt at true med at trække sig fra forliget om at lukke Thomas B. Thriges Gade.

Kort før jul 2010 opsummerede Fyens Stiftstidende de to måneders debat i avisens spalter under overskriften "Thriges Gade: Debatten, der kom to år for sent".

"Hvad sker der, hvis Venstre trækker sig og går solo? Begynder andre partier så også at vakle, så hele projektet pludselig er truet? I dag er det reelt umuligt at vide, hvor massiv modstanden mod lukningen af Thomas B. Thriges Gade er. Det kan vise sig ved valget i 2013. Beslutningen om det største og mest indgribende byudviklingsprojekt i Odense i nyere tid blev truffet i 2008. Nu er debatten endelig blevet varm. To år for sent," skrev avisen.¹³

Borgermøde gik galt

Hvor massiv modstanden var mod gadelukningen ved årsskiftet 2010-2011, fik partnerskabet en klar idé om, da de i januar 2011 inviterede til borgermøde på Hotel H.C. Andersen.

Allerede inden mødet var fronterne trukket skarpt op.

”Thomas B. Thriges Gade bliver i fremtiden et rarere sted at færdes og opholde sig. Gaden bliver omdannet til en ny tæt bydel med boliger, butikker, kontorer, byrum og caféer. Det nye område bliver bindeleddet, der får centrum til at hænge sammen, som det gjorde, før gaden blev anlagt i 1960'erne,”¹⁴ lød det i Odense Kommunes invitationen til borgermødet.

Stejlt heroverfor stod den invitation invitationen til samme møde, som Fynsk Erhverv og Odense Cityforening sendte ud til deres medlemmer:

”Trods den massive kritik af lukning af Thrige-gaden og ensretning af en del gader (zoneinddeling med videre), har Odense Byråd hidtil ikke vist vilje til at drøfte mulige løsninger på de problematiske forhold, som vi – og mange flere – gentagne gange har påvist,”¹⁵ stod der i invitationen.

Tre dage før borgermødet havde Realdania og Odense Kommune et fælles indlæg i Fyens Stiftstidende, hvori partnerskabet beskrev deres visioner og ambitioner for byomdannelsen. Partnerskabet understregede i indlægget i avisen, at dialog og information var væsentlige redskaber i den proces, der nu var sat i gang.¹⁶

”Projektet vil være undervejs i mange år, og gener kan ikke undgås. Vi er absolut ikke døve over for den kritik, der allerede har lydt. Men vi ved også, at forandringer nogle gange møder modstand og kræver, at man står ved de beslutninger, man har truffet i enighed.”¹⁷

Partnerskabet var ikke forberedt på den massive modstand, der var blandt de 250-300 Odense-borgere, der mødte op på Hotel H.C. Andersen den 25. januar 2011 for at høre mere om de fremtidige byplaner i Odense. På borgermødet blev der bl.a. holdt oplæg af borgmester Anker Boye, Odenses Kommunes stadsdirektør og Realdanias daværende filantropidirektør. Sidstnævnte husker stemningen i salen som ophedet.

Partnerskabet bag 'Fra Gade til By' inviterede i januar 2011 til borgermøde om gadelukningen og den nye bymidte. Mødet løb dog af sporet, da det i første del ikke var muligt at stille spørgsmål, og da der ikke var medarbejdere nok til at besvare spørgsmål i de efterfølgende dialoggrupper. Partnerskabet besluttede efterfølgende at undlade store borgermøder og i stedet satse på møder i mindre grupper med bedre mulighed for dialog.

"Det første borgermøde var langt hen ad vejen det værste. Der var virkelig dårlig stemning. Vi var mange, der var oppe på scenen for at gennemgå projektet, og det var en hård omgang," fortæller Hans Peter Svendler.

Partnerskabet havde tilrettelagt mødet sådan, at der ikke kunne stilles spørgsmål under den første del af borgermødet, der var tænkt som ren information. Det resulterede til sidst i, at en af de fremmødte borgere, Ruben Jansdal, på anarkistisk vis indtog scenen foran oplægsholderne og greb mikrofonen.

"Jeg var lige ved at koge over. Min kone og jeg har været til fire kommunale møder tidligere om trafikoplægningen. Hver gang har vi fået at vide, at 'vi har fået nogle gode ting fra jer - dem vil vi tage med videre.' Men så vidt jeg kan se, er der ikke sket noget som helst. Ikke så meget som et komma er blevet ændret. Og nu blev der så ligesom lagt låg på det hele. Et debatmøde hvor der ikke var tid til at debattere,"¹⁸ sagde Ruben Jansdal i et interview med Fyens Stiftstidende dagen efter borgermødet.

Efter fremlæggelsen fra scenen var det tanken, at kommunens trafikplanlæggere skulle mødes med de mange borgere i dialoggrupper, hvor der skulle være mulighed for spørgsmål og dialog. Men også den seance endte galt. Borgerne havde

mange spørgsmål, og der var for få trafikplanlæggere til at svare. Medarbejderne fra Odense Kommune blev nærmest belejret af grupper af borgere, og for mange var det umuligt at få stillet deres spørgsmål og at høre, hvad der blev sagt. Borgermødet endte med, at flere udvandrede i protest.

”Der var simpelthen sket det, at vi var kommet foran borgerne. Forstået på den måde, at byrådet havde diskuteret en lukning i flere år, og Realdania og Odense Kommune havde også haft en drøftelse over mange måneder. Så vi havde set lyset og kendte svarene, men for borgerne var det første gang, de hørte om projektet i detaljer. Vi undervurderede, hvor stort det vidensgab var mellem projektet og borgerne,” siger Hans Peter Svendler.

Ærgrelsen over forløbet var stor, også hos de fremmødte byrådspolitikere. I Fyens Stiftstidende karakteriserede rådmand Jan Boye mødet som ”kaotisk og pinligt,”¹⁹ og borgmester Anker Boye sagde til avisen, at den ”måde, mødet var tilrettelagt på, var noget skrammel. Vi må hurtigt have indkaldt til nye borgermøder, hvor folk får mulighed for at komme af med deres frustration og irritation.”²⁰

Eget sekretariat med egen kommunikation

Med til borgermødet var også projektets nyansatte chef, Svend Heegaard. I de foregående måneder var det blevet klart for Odense Kommune og Realdania, at realiseringen af det store byomdannelsesprojekt ville blive så omfattende, at det krævede et selvstændigt projektsekretariat med egen sekretariatschef og dedikerede ressourcer, der dog fortsat skulle have kontor på rådhuset i Odense. Projektet var for stort til at kunne løses som et blandt mange af City Design-enheden.

Den massive modstand og dårlige stemning på borgermødet gjorde indtryk på den nye projektchef. Oplevelsen på borgermødet kom på mange måder til at definere den måde, hvorpå projektsekretariatet tilgik kommunikationsopgaven i de efterfølgende år.

”Jeg gjorde mig nogle tanker på aftenen om, at vi havde en udfordring både i forhold til borgere og erhvervslivet. At der skulle et stort arbejde til for at få kommunikeret projektet, sådan som vi gerne ville. Og at det ville kræve, at jeg tog en meget stor del af den opgave på mig,” siger Svend Heegaard.

U-VENDING I KOMMUNIKATIONEN

I begyndelsen af maj 2011 viste en meningsmåling fra Gallup publiceret i Fyens Stiftstidende, at et flertal af odenseanerne var imod lukningen af Thomas B. Thriges Gade. 66 procent af de adspurgte foretrak, at gaden i stedet blev gravet ned. Kun 15 procent foretrak en lukning, når alternativet med nedgravningen blev nævnt som en løsning.

Gallupundersøgelsen fik Venstre i Odense Byråd til endegyldigt at trække sig fra den politiske aftale om en lukning af gaden.

”Vi er simpelthen blevet klogere ved at lytte til debatten. Lytte til borgernes bekymringer og erhvervslivets beklagelser over, at en lukning af Thrige-gaden vil betyde, at man hverken vil kunne komme frem eller tilbage,”²¹ forklarede byrådsmedlem Jane Jegind (V) til Fyens Stiftstidende.

Venstres udtræden fik ikke nogen umiddelbar betydning for projektets gennemførelse, der fortsat havde et stort politisk flertal bag sig. Alligevel stod det klart for styregruppen bag ’Fra Gade til By’, at projektet – ikke mindst på baggrund af besvarelserne i Gallupundersøgelsen – befandt sig i en krise, og at der var et behov for at intensivere kommunikationsindsatsen øjeblikkeligt.

I erkendelse af, at det ville være uklogt at rådgive sig selv i krisekommunikation, blev der taget kontakt til kommunikationsbureauet Primetime. Få dage efter blev medarbejdere i projektorganisationen og repræsentanter for de to ejere indkaldt til en workshop for at fastlægge konkrete tiltag og aktiviteter, der havde til formål at højne informationsniveauet og aflive myter og misforståelser omkring projektet.

”Projektet havde en udfordring med en uklar talsmandsstruktur. Der havde bredt sig et negativt billede af projektet blandt borgerne, som satte politikerne under pres, og det var ikke rigtig lykkedes hverken projektet eller politikerne at tage til genmæle. Og så manglede der en konkret aktivitetsplan for kommunikationen med f.eks. events, udstillinger, midlertidige aktiviteter og andet, hvor borgerne

kunne inddrages,” siger Thomas Juul-Dam, partner i Primetime og ansvarlig for samarbejdet med ’Fra Gade til By’.

Med workshoppen blev en række målsætninger fastlagt. Først og fremmest skulle historien om projektet bredere ud til odenseanerne, og konkrete fordele gøres tydeligere. Herunder at omdannelsen ville skabe et bedre byliv i Odense, en styrkelse af den kollektive trafik, bymidten og forbindelsen til havnen og en bedre forbindelse mellem Odense Øst og Vest. Endelig var det vigtigt at få fortalt og genfortalt, at bymidteomdannelsen ville skabe et bedre grundlag for vækst.

Det var samtidig afgørende at få taget hånd om de myter og fejlopfattelser, som partnerskabet oplevede, at der var opstået. Særligt i relation til den nyeste debat om en mulighed for en tunnel. Det skulle stå klart i fortællingen, at bymidteomdannelsen ikke var resultatet af en forhastet, ufolkelig beslutning truffet uden forudgående overvejelser, men en konsekvens af de mange års debat i Odense om, hvorvidt gaden skulle nedlægges og bymidten genskabes. At omdannelsen var en naturlig del af processen i byens historiske udvikling.

Endelig blev der sat klare rammer for, hvilke kommunikationsopgaver der lå i sekretariatet, og hvilke der ikke gjorde. Det politiske om beslutningen om at lukke gaden og projektet set i forhold til andre lokale projekter skulle kommunikeres af Odense Kommune, mens Realdania kommunikerede om foreningens rolle i projektet. Projektsekretariatet skulle kun udtale sig om selve projektet og dets gennemførelse.

”En af de mange fordele ved at gøre ’Fra Gade til By’ til et selvstændigt projekt med eget sekretariat var, at det var nemmere at trække nogle kommunikative grænser. Vi trak en streg ved den politiske beslutning om at lukke Thomas B. Thriges Gade. Ønskede man at diskutere den beslutning, måtte man tage den med politikerne,” fortæller tidligere projektchef Svend Heegaard.

Af samme grund holdt projektchefen sig helt ude af den omfattende diskussion, der opstod i de lokale medier i forlængelse af Venstres beslutning om at trække sig fra det politiske forlig om at lukke Thomas B. Thriges Gade.

”Projektsekretariatet var sat i verden af et partnerskab for at gennemføre en bymidteomdannelsen, og den ville vi meget gerne diskutere og være i dialog med både medier, borgere og erhvervsliv om. Så vores opgave var at fortælle de spændende

de historier om det, der var på vej, og hvad det ville betyde for byen. Og samtidig forenkle fortællingen, der ellers godt kunne drukne i kompleksiteter,” siger han.

Borgergruppe mod gadelukning

Blot få dage efter workshoppen blev der etableret en borgergruppe imod gadelukningen. Formelt som en forening under navnet Miljø- og Trafikgruppen Odense, MTO.

Helt konkret opfordrede MTO til, at politikerne satte projektet på pause, indtil en ny bro over Odense Kanal stod klar til brug i 2014. Kanalbroen var nødvendig for at skabe den ringvej, trafikken skulle benytte, når Thomas B. Thriges Gade blev lukket, og op mod 33.000 biler dagligt skulle finde andre veje. MTO tvivlede dog på, at bilisterne rent faktisk ville køre uden om byen. I stedet forudså gadelukningsmodstanderne trafikkaos og butiksdød i centrum, fordi tilgængeligheden til midtbyen ville blive for dårlig.²²

Flere af medlemmerne af den nystiftede MTO-gruppe havde tidligere markeret sig i den offentlige debat, bl.a. som læserbrevsskribenter. Ruben Jansdal, borgeren, der sprang op på scenen på borgermødet omkring bymidteomdannelsen, blev valgt som formand for gruppen.

”Jeg havde ikke forventet, at jeg i en alder af 76 år skal på barrikaderne, men jeg er forarget, når politikerne går bag ryggen på os. Vi har ikke bedt om, at vi skal have ensrettet hele midtbyen, og at Thomas B. Thriges Gade skal lukkes,” sagde Ruben Jansdal til Fyens Stiftstidende ved gruppens stiftelse.²³

MTO-gruppen kom hurtigt til at fungere som en egentlig talsmandsgruppe, der fik god plads og taletid i medierne. Projektchef Svend Heegaard inviterede også gruppen til møder flere gange.

”For mig og projektet var det absolut en fordel at have en gruppe at tale med. Vi havde en meget ordentlig og fornuftig dialog gennem årene. De havde en kamp, som gik ud på at bevare gaden på den ene eller anden måde, og den diskussion kunne jeg ikke gå ind i. Men jeg ville meget gerne have deres input til bymidteomdannelsen,” siger Svend Heegaard.

Borgergruppen MTO blev stiftet med det formål at få politikerne til at sætte lukningen af Thomas B. Thriges Gade i bero. Gruppen kom til at fungere som talsmandsgruppe for modstanderne af gadelukningen og fik stor dækning i pressen. Talspersonerne havde også flere møder og samtaler med projektchefen i 'Fra Gade til By', der oplevede det som en fordel at have en organiseret modstandsgruppe at tale med.

Direkte dialog

Uanset at det store borgermøde ikke forløb som planlagt, var der stadig et ønske fra partnerskabets side om en direkte dialog med såvel borgere som erhvervsliv. Realdania havde erfaring fra bl.a. udviklingen af Bryghusprojektet – det nuværende BLOX – i København, hvor foreningen bl.a. etablerede en hjemmeside med mulighed for at kommentere projektet, stillede plancher med billeder og tekster omkring projektet op på den kommende byggegrund, inviterede særligt involverede grupper til brugermøder med mulighed for at bearbejde projektet i samarbejde med landskabsarkitekterne og inviterede til en række mindre dialogmøder med særlige temaer. Erfaringen viste, at det kunne lette dialogen og give bedre resultater at holde bilaterale møder med mindre interessegrupper frem for de store borgermøder.

Styregruppen besluttede derfor, at den internationale arkitektkonkurrence om, hvordan Odenses nye bymidte skulle udformes, ville være en god anledning. Første del af konkurrencen blev afsluttet i begyndelsen af august 2011, og de tre vinderprojekter blev i ugerne derefter udstillet tre forskellige steder i byen. Under udstillingerne var det muligt at komme med kommentarer, ideer og få en dialog med medarbejdere fra projektsekretariatet.

På samme måde blev både erhvervsforeninger og de berørte grundejerforeninger inviteret til møder med 'Fra Gade til By'-ledelsen, hvor de forskellige konkurrenceforslag blev gennemgået.

”Vi var interesserede i at få en god og fornuftig dialog, ikke mindst med dem, der var tættest på og ville blive berørt mest. Vi ønskede at høre deres ideer og forslag, som kunne tages med ind i arbejdet med konkurrenceforslagene. Og så var vi optaget af at få ændret udgangspunktet for debatten om projektet, så vi diskuterede byudvikling i stedet for trafik,” siger Stefan Birkebjerg Andersen, tidligere stadsdirektør i Odense Kommune.

Projektchef Svend Heegaard opsøgte aktivt dialogen og diskussionen om bymidteomdannelsen. Det skete ved møder med grupper af personer, ofte foreninger, der ønskede at høre om 'Fra Gade til By'.

”Holdningen var, at hvis der var nogen, som ønskede besøg af os, så kom jeg, i det omfang det overhovedet var muligt. Jeg prioriterede det højt, for jo mere folk vidste, jo færre misforståelser. Det blev til rigtig mange møder med alt fra erhvervs- og grundejerforeninger til andre typer af foreninger, virksomheder, skoleklasser og et plejehjem. Ved de mindre møder var det muligt at få en helt anden dialog end ved det store borgermøde, som vi aldrig gentog,” fortæller Svend Heegaard.

Møderne blev ikke kun brugt til at give en status og fortælle om beslutningen, men også til at forberede borgere og erhvervsliv på, hvad der måtte komme i den nærmeste tid.

”Jeg valgte den tilgang at sige tingene, som de var. At der ud over alt det gode med bymidteomdannelsen også ville komme noget, som ville blive hårdt for f.eks. dem, der havde forretninger i området. Men jeg lagde samtidig vægt på, at vi i projektet ville gøre, hvad vi kunne, for at afhjælpe generne. Det hændte ofte, at dem, jeg mødtes med, havde forslag til en ændring, som gjorde livet nemmere for dem, uden at det blev nævneværdigt sværere for projektet. Så jeg var lydhør, og sådan noget rygtedes jo,” siger projektchefen, der kalder møderne for et hårdt og omfattende, men nødvendigt arbejde.

Ud over de direkte møder kommunikerede projektsekretariatet i høj grad via nyhedsbreve. Disse blev distribueret digitalt, men blev i de første år også hængt op fysisk på strategiske steder nær projektområdet, så forbipasserende havde mulighed for at orientere sig.

Projektet fik desuden sin egen Facebook- og Instagramside, som blev brugt til at formidle information direkte til Odenses borgere om projektet, fremdriften og de tiltag, der blev sat i værk undervejs.

”Vi havde et behov for at kunne kommunikere direkte. Allerede på det tidspunkt var der færre og færre, som abonnerede på dagblade, så med vores ønske om at nå bredt ud var det ikke nok at kommunikere via medierne,” fortæller Svend Heegaard.

Begrænset medietilstedeværelse

Lukningen af Thomas B. Thriges Gade og omdannelsen af Odense bymidte fyldte i spalterne i Fyens Stiftstidende. Ud over artikler skrevet af avisens egne journalister bragte det lokale dagblad ofte debatindlæg om projektet fra lokale politikere og personer med særlige interesser, men også fra helt almindeligt interesserede borgere. En søgning på avisens database viser, at ordet 'Thrige' går igen omkring 3.000 gange i spalterne fra 2011 og frem til 2014, hvor Thomas B. Thriges Gade blev lukket. I samme periode optræder projektchef Svend Heegaards navn omkring 100 gange i en tilsvarende søgning.²⁴

Projektchefen valgte bevidst at begrænse sin tilstedeværelse i medierne.

"De fleste artikler og debatindlæg kredsede om, hvorvidt det var en god idé at lukke gaden, og det var ikke en opgave for sekretariatet at gå ind i. Derudover var der projektets milepæle, som det var naturligt, at Odense Kommune og Realdania som projektejere kommunikerede som pressemeddelelser. Derfor kommunikerede jeg og sekretariatet mest de konkrete aktiviteter, f.eks. igangsættelsen af arkæologiske udgravninger og arkitektudstillingen, og ikke mindst om dagligdagen i området, da vi kom så langt, at gaden lukkede. Men ud over det så jeg ikke et behov for at opsøge pressen," siger Svend Heegaard, der dog gerne stillede op, når pressen spurgte, f.eks. omkring projektets økonomi.

Projektchefen tog kun til genmæle over for debatindlæg, hvor der blev skrevet faktisk forkerte ting om projektet. Et eksempel var et svar på en klumme bragt i Fyens Stiftstidende. Klummen indeholdt en række faktuelle fejl.

"I klummen står, at de tre forslag ... alle vil kunne gennemføres fuldt og helt, selv om biltrafikken bliver gravet ned i en tunnel. Det er ikke korrekt,"²⁵ skrev Svend Heegaard i sit indlæg.

Det fik en borger til at stemple projektchefens udmelding som "kommunal manipulation" i et læserbrev.

" Vi var interesserede i at få en god og fornuftig dialog, ikke mindst med dem, der var tættest på og ville blive berørt mest.

- Stefan Birkebjerg Andersen

"Når Odense Kommunes højt betalte chef for Thriges Gade-lukningen, Svend Heegaard, korrekser ... er han som kommunalt ansat ude i en situation, hvor hans udsagn kan belaste Odense Kommune, hvis argumentationen ikke er i orden," lød det i læserbrevet.²⁶

For projektchefen var reaktionen ikke overraskende, og han undlod at besvare den.

"Det førte aldrig nogen steder hen at kommentere på debatindlæg bredt. Det var nogle mennesker med en sag, så derfor gav det ikke nogen mening at starte en krig i læserbrevsspalterne. Hvis én skrev et kritisk læserbrev, og vi svarede, så ville der givetvis komme nye læserbreve som et resultat af vores svar. Sådan kunne det formentlig blive ved i lang tid," fortæller Svend Heegaard.

DEN RØDE BOKS

For yderligere at styrke dialogen og kommunikationen med borgerne og erhvervslivet etablerede projektpartnerskabet med indgangen til 2012 en bygning centralt placeret i det område, der særligt ville blive påvirket af bymidteomdannelsen. Bygningen blev i begyndelsen kaldt 'Infoboksen', men fik hurtigt tilnavnet 'Den røde boks' på grund af sin markante røde farve.

Med 'Den røde boks' rykkede projektsekretariatet ud af Odense Rådhus, hvor man indtil da havde haft kontorer. Den nye, tydelige fysiske placering skulle være med til at styrke formidlingen af byomdannelsen og ikke mindst hverdagskommunikationen omkring projektet med alle interesserede.

"Den kommunikation manglede, fordi projektet til en start havde kontor på rådhuset, og det viste sig at være en fysisk barriere. Folk kommer på rådhuset, hvis de har et særligt ærinde, men der er ingen, der tilfældigt kommer forbi. Så projektorganisationen skulle ud til borgerne og være mere tilgængelig," siger Stefan Birkebjerg Andersen, tidligere stadsdirektør i Odense Kommune.

I 'Den røde boks' kunne interesserede gå ind fra gaden og få stillet deres nysgerrighed, blive opdateret på projektet eller få luft for deres frustrationer i forbindelse med det omfattende byggearbejde midt i byen.

'Den røde boks' var opbygget af fragtcontainere, og designet var simpelt: Ti containermoduler udgjorde grundstammen i den toetagers høje bygning. Stueetagen var indrettet som ét stort rum til løbende udstillinger og indledende kontakt med borgere og besøgende, mens førstesalen rummede kontorer til medarbejderne i projektsekretariatet. Desuden var der møderum til de mange projektrelaterede møder. Møderummene var bevidst designet med store vinduer ud til gaden, så det bogstaveligt talt blev tydeligt for forbipasserende, at der blev arbejdet på projektet.

Infoboksen

Kig ind og se udstillingen
om gaden der bliver til by

Realdania

Inspiration fra Berlin

Ideen til infoboksen kom fra et lignende projekt i Berlin, hvor man under den årelange genopbygning af Potsdamer Platz havde opstillet en infoboks på pladsen. Her kunne byens borgere og besøgende komme til skiftende udstillinger og høre foredrag om de mange forskellige visioner og byggeprojekter, der kom til at tegne den centrale plads midt i Tysklands hovedstad.

Infoboksen på Potsdamer Platz var – målt på besøgstal – allerede det første år en succes, og i Odense var projektgruppen ikke i tvivl om, at det var en god idé med en tilsvarende bygning.

”Det eneste, vi faktisk brugte lang tid på at diskutere, var selve farven på bygningen. Men der endte vi også med at kigge på, hvad de havde gjort i Berlin. Farven på infoboksen på Potsdamer Platz var rød, så vi ringede simpelthen til dem, der havde stået for bygningen i Berlin, og fik farvekoden,” fortæller Svend Heegaard.

Det tog knap tre måneder, fra styregruppen i 'Fra Gade til By' tog beslutningen om at flytte kommunikationen ud i gadeplan i Odense bymidte, til 'Den røde boks' stod klar til brug. Selve bygningen tog blot et par dage at etablere, ligesom den var hurtig at skille ad igen, netop fordi den bestod af containere. Modsat forbilledet i Berlin, der var stationært placeret centralt på Potsdamer Platz, var det i Odense besluttet, at bygningen skulle flyttes rundt i projektområdet, efterhånden som byggeprocessen skred frem. "Mobil dialog", kaldte projektet det.

Den personlige indgang

Erfaringerne fra projektets første år viste, at interessentinddragelse og vidensdeling var en omfattende opgave, der krævede gentagen kommunikation og mange møder. Derfor skulle 'Den røde boks' ikke blot fungere som udstillingsrum med envejskommunikation fra projekt til borger. Dialog var væsentligt for at undgå misforståelser og sikre et højt vidensniveau omkring det store projekt. Derfor prioriteredes ressourcer til at tale med de besøgende i form af bemanding og tilgængelighed.

Ud over projektchefen flyttede en sekretær, en projektkoordinator og en kommunikationsmedarbejder med, da projektsekretariatet rykkede fra Odense Rådhus til 'Den røde boks'. Sekretariatet havde på forhånd lagt en strategi for, at borgere skulle mødes af en åben dør i gadeplan.

"Intentionen var, at vi selv skulle stå for at møde borgerne og besvare spørgsmål om byomdannelsen, men det stod hurtigt klart, at interessen for initiativet var for stor til, at det kunne hænge sammen. Alene den første måned rundede besøgstallet i boksen 15.000, så jeg måtte hurtigt få ansat en medarbejder, der var dedikeret til at tage imod de mange gæster," siger projektchef Svend Heegaard.

"Vi havde både besøg af mennesker, der var positive over for byomdannelsen, og mennesker, der var dybe modstandere. Så det gjaldt om at finde en medarbejder med stamina, som både kunne hjælpe og fortælle, men også kunne holde til at få skældud. Men selvfølgelig skulle personen ikke være syndebug for projektet," tilføjer han.

Uden at det egentlig var tilsigtet, viste det sig, at dialogen mellem medarbejderen og gæsterne i 'Den røde boks' var en god pejling af folkestemningen omkring byomdannelsesprojektet.

"Den røde boks' blev en slags ventil for hele projektet. Meget af det kunne man jo klare med dialog. Der var mange mennesker, der var imod lukningen af gaden eller var kritiske, men der var også rigtig mange, der syntes, at det var et godt projekt. Vi oplevede ofte, at folk kom skeptiske ind ad døren, men når vi viste dem de mange billeder og vores store model af projektet, fik de en meget større forståelse af hele projektet. Vores medarbejder var utrolig god til at tale med alle mennesker, og vi lærte, at hvis folk bare blev hørt, var de for det meste glade, når de gik igen," siger Svend Heegaard og fortsætter:

"Efterhånden fornemmede vores medarbejder, at stemningen ændrede sig. At der kom en slags bystolthed ind i billedet. Folk, der havde skældt os ud et halvt år før, kom nu forbi boksen med gæster fra Jylland eller København og fortalte om alt det, man kunne her i Odense."

Partnerskabet bag 'Fra Gade til By' valgte at lancere en kommunikationskampagne, der skulle fortælle borgerne i Odense om 'Den røde boks'. Målet med boksen var at skabe et sted for direkte kommunikation mellem borgerne og projektet. Ikke mindst for at imødegå misforståelser og vise, hvordan projektet ville komme til at se ud.

'Den røde boks' blev opbygget af fragtcontainere og placeret midt i det område, som blev omdannet. I stueplan var der informationscenter, udstilling og mødelokaler, på 1. sal havde projektsekretariatet kontor. Ved at være til stede i byen blev det enklere for sekretariatet at fornemme stemningen og fange mulig utilfredshed med f.eks. skiltning. Hverdagsdialogen med borgerne blev også en anden, end da sekretariatet sad på Odense Rådhus.

" Vi havde både besøg af mennesker, der var positive over for byomdannelsen, og mennesker, der var dybe modstandere. Så det gjaldt om at finde en medarbejder med stamina.

- Svend Heegaard

I 'Den røde boks' kunne besøgende bl.a. se en model af den nye bymidte og dermed få et indtryk af, hvordan det ville blive, når det var færdigt. Samtidig var der en medarbejder til stede, som var dedikeret til at besvare spørgsmål omkring projektet.

Rum til vidensdeling

'Den røde boks' blev en fysisk manifestation i bybilledet; et signal om, at her kom der til at ske noget. Tidligere havde man afholdt udstillinger og dialogmøder om bymidteomdannelsen forskellige steder i Odense, men med containerbygningen midt i projektområdet havde projektsekretariatet sit eget formidlingsområde til vidensdeling og udstillinger.

"Da vi etablerede 'Den røde boks' midt i byen, fik vi først og fremmest det formidlingssted, som der i den grad var brug for. Men ved at flytte 'Fra Gade til By' ud af rådhuset fik vi også cementeret, at projektet var noget selvstændigt. I dette tilfælde et partnerskab. Vi fik det adskilt fra andre projekter i Odense," siger Hans Peter Svendler, tidligere filantropidirektør i Realdania.

Den første udstilling i 'Den røde boks' blev åbnet, blot et par måneder efter at bygningen var blevet etableret. Udstillingen viste vinderprojektet fra den internationale arkitektkonkurrence om omdannelsen af Thomas B. Thriges Gade til et attraktivt bykvarter. En konkurrence, der blev vundet af et team bestående af arkitektfirmaet Entasis og underrådgiverne Grontmij/Carl Bro, Sweco Architects, sbs rådgivning og MOMENTUM Research & Development.

Udstillingen blev bygget op, så de besøgende kunne få et indtryk af, hvordan de nye byrum ville tage sig ud, når projektet stod færdigt. En model over det samlede projektområde gav et overblik over byomdannelsen, mens en 3D-film tog publikum med ud på en byvandring i de nye omgivelser. Der var også et trafikjørne, hvor besøgende bl.a. via en digital ruteplanlægger kunne beregne alternative ruter for færdsel rundt om projektområdet, mens det store grave- og byggearbejde stod på.²⁷

Indrømmelsen
er det bedste udgangspunkt
for at gøre det bedre til by

En succes på gadeplan

'Den røde boks' var fra åbningsdagen velbesøgt, og interessen aftog ikke med tiden, hverken blandt kommunens 200.000 indbyggere eller byens besøgende. I februar 2014 kunne projektbygningen fejre to års fødselsdag med et besøgstal på over 60.000. Ud over de mange besøgende i selve udstillingen dannede 'Den røde boks' i sine første to år rammen om mere end 100 informations- og dialogmøder med projektets forskellige interessenter.²⁸

I månederne op til lukningen af Thomas B. Thriges Gade kopierede 'Fra Gade til By' sin egen røde boks og intensiverede informationsindsatsen med et projekt kaldet 'Boksen ud af boksen'. Konkret i form af en rød infoboks i miniudgave, der blev opstillet på f.eks. gågaden og på torve og pladser, hvor der var mange mennesker. Derfra blev den lille røde boks rykket rundt i forbindelse med festivaler og andre arrangementer i Odense.²⁹

For Odense Kommune blev 'Den røde boks' en øjenåbner.

"En vigtig læring ved boksen og de tiltag, vi kunne gennemføre i den, var, at vi fik en mulighed for en løbende forventningsafstemning med borgerne, erhvervslivet og andre interesserede om, hvad byudviklingen medførte. Og fik skiftet fokus fra at holde fast i det eksisterende til en samtale om, hvad det var for en bymidte, der var på vej, og hvilke kvaliteter det ville bringe med sig," siger tidligere stadsdirektør Stefan Birkebjerg Andersen.

Hans Peter Svendler er ikke i tvivl om, at konceptet omkring 'Den røde boks' var en afgørende faktor for, at dialogen mellem projektet og omgivelserne blev forandret. Derfor tog Realdania konceptet med sig og brugte det bl.a. ved Kvæsthusprojektet i København, som på tilsvarende måde fik en containerboks som udstillings- og projektlokaler. Dog i farven gul.

"For mig at se burde alle større kommuner have sådan en permanent boks til den borgerrettede dialog. For at skabe begejstring og fællesskab og et grundlag for at have en positiv, konstruktiv dialog om, hvad det er, der skal ske i et givet område. Man giver folk en reel chance for at få et indblik i både resultatet, og hvorfor man i morgen har gravet hele gaden op. Det er uendeligt meget nemmere at få folk med ombord i en forandringsproces, hvis de ved, hvad der sker," siger Hans Peter Svendler.

ARKÆOLOGISK UDGRAVNING SOM KOMMUNIKATIONS- PLATFORDM

I første omgang blev 'Den røde boks' placeret på Fisketorvet i Odense, tæt på både rådhuset og det område, hvor arkæologerne igangsatte udgravninger i maj 2013. Det fremgår af museumsloven, at der skal ske en sikring af kultur- og naturarven i forbindelse med den fysiske planlægning og forberedelse af jordarbejder mv.³⁰ I 'Fra Gade til By'-projektet var det Museum Odense, der skulle varetage opgaven.

Da der endnu var godt og vel et år til, at Thomas B. Thriges Gade skulle lukkes, foregik de første udgravninger i umiddelbar nærhed til gaden på I. Vilhelm Werners Plads.

Det var en bevidst strategi, at rykke de arkæologiske udgravninger frem, så de blev igangsat før gadelukningen. Og udgravningerne blev tænkt ind som en del af kommunikationen med omverdenen.

"Vi behøvede ikke at lave udgravningerne på det tidspunkt, for byggeriet i området skulle først i gang nogle år senere. Men vi valgte at sætte processen i gang, så borgerne kunne se, at der skete noget. Og for at få ændret samtalen fra gadeafvikling til byudvikling," fortæller Svend Heegaard, tidligere projektchef i 'Fra Gade til By'.

Museum Odense og projektet indgik et samarbejde om formidlingen, og parterne satte som ambition, at de fund, der blev gjort, ikke blot skulle formidles til fagfolk, men også på en måde, så Odenses borgere og andre interesserede kunne være med. Museum Odense fik det overordnede ansvar for formidlingen i et tæt samarbejde med projektsekretariatet.

Arkæologerne fra Museum Odense påbegyndte udgravningerne i bymidten et år inden Thomas B. Thriges Gade lukkede. Beslutningen blev bl.a. truffet for at få samtalen i byen til at handle om byudvikling frem for gadeafvikling. I det hele taget blev det arkæologiske arbejde inddraget som en stærk del af kommunikationen omkring 'Fra Gade til By'.

" Det virkede utroligt godt, for det var med til at fortælle folk, at en by er en organisk ting, der ændrer sig med tiden. At byen havde set anderledes ud engang, og at den også kunne se anderledes ud i fremtiden.

– Svend Heegaard

Hvor det var muligt, blev der opstillet trådhegn, så interesserede kunne kigge med, når arkæologerne arbejdede. De steder, hvor det var nødvendigt med et lukket hegn, blev der etableret kighuller i hegnet. Beslutningen om at gøre udgravningerne så tilgængelige som muligt handlede også om at skærpe interessen for det nye og dermed flytte borgernes fokus væk fra de ulemper, gadelukningen medførte.

Særlige formidlingsaktiviteter

Med en ekstra bevilling fra partnerskabet bag byomdannelsen blev det muligt for Museum Odense og projektsekretariatet at sætte en række formidlingsindsatser i gang.

”Vi delte formidlingen i to. En del, der skulle foregå i udgravningen og andre fysiske steder, og en anden del via en udstilling i projektets røde boks. Vi ville gerne invitere interesserede helt tæt på fortiden og vores arbejde,” siger teamleder Maria Elisabeth Lauridsen, Museum Odense.

Ideen med udstillingen i ’Den røde boks’ var at fortælle om arkæologernes arbejde og områdets ældste historie. Udstillingen blev løbende opdateret med nye fund fra udgravningen, som kunne ses i montrer og på en skærm på et interaktivt bord med historiske kort, fotos og tekster fra området.

Over for ’Den røde boks’ blev ’Arkæologens værksted’, en blå skurvogn, placeret. Her kunne forbipasserende følge med, når arkæologerne undersøgte fund fra udgravningen, noget, som normalt foregår bag lukkede døre på et museum. Igen et tiltag, som skulle gøre borgerne interesserede i processen og gøre det synligt, at byomdannelsen var i gang.³¹

”Dermed kunne folk gå rundt i nutidens Odense og både se fortidens by i udgravningerne, se arkæologerne i arbejde og se såvel deres fund som fremtidens byprojekt hos os i ’Den røde boks’. Det virkede utroligt godt, for det var med til at fortælle folk, at en by er en organisk ting, der ændrer sig med tiden. At byen havde set anderledes ud engang, og at den også kunne se anderledes ud i fremtiden,” siger Svend Heegaard.

Som optakt til formidlingen af udgravningerne deltog museet i Odense Havnekulturfestival, en begivenhed, der finder sted i byen hvert år i maj måned. Her kunne børn og barnlige sjæle foretage deres egen arkæologiske udgravning i to sandkasser med skjulte fund. Tilslutningen her gav et lille forvarsel om interessen for udgravningen, for sandkasserne var usædvanligt godt besøgt af børn, der ville grave efter knogler, og af voksne, der ville høre om udgravningen.³²

Ud over at udstille interessante fund i 'Den røde boks' blev der ved særlige lejligheder inviteret til rundvisning i udgravningsområdet. Ved en fire timers pop op-udstilling var næsten 1.500 interesserede forbi udstillingen og udgravningen, hvor arkæologer fortalte om arbejdet.

Fundet af en ca. 900 år gammel hundelort – navngivet 'danebæen' som en humoristisk omskrivning af ordet danefæ – vakte stor opmærksomhed. Historien kom i de fleste danske medier og skabte således yderligere interesse for byomdannelseprojektet i Odense. Fyens Stiftstidende valgte at kåre de arkæologiske udgravninger til årets turistattraktion i 2013.

Danebæen

Interessen for såvel udgravninger som rundvisninger var pæn og tog for alvor fart med fundet af en 900 år gammel hundelort. Fundet blev offentliggjort midt på sommeren i 2013 og blev massivt omtalt i medierne. Det gamle hundeefterladenskab blev navngivet 'danebæen' som en humoristisk omskrivning af ordet danefæ, der betegner genstande fra fortiden af særlig kulturhistorisk værdi.

Omtalen af danebæen betød, at mange flere ønskede at besøge udgravningerne. Og da der hen over sommeren blev gjort andre spændende fund, fortsatte tilstrømningen til både udgravningen og udstillingen i 'Den røde boks'.

Særlig opmærksomhed tiltrak et fint forarbejdet guldkors fra 1300-tallet sig. Museum Odense og 'Fra Gade til By' besluttede, at korset skulle vises frem i 'Den røde boks' på en fire timers pop op-udstilling, hvor en arkæolog fortalte om fundet. Samtidig blev der holdt åbent hus i udgravningen med rundvisninger hver time, og der var mulighed for at grave i sandkasser og at tale med arkæologerne i 'arkæologens værksted'.

På de fire timer var der næsten 1.500 personer forbi udstillingen og udgravningen. Succesen blev gentaget nogle måneder senere, da en guldring fra 1200-tallet blev udstillet, og endnu en gang var interessen massiv.

"Den røde boks' havde flere gæster end flere af vores mindre museer i byen på det her tidspunkt," fortæller tidligere stadsdirektør Stefan Birkebjerg Andersen. "Jeg tror ikke, at man kan underkende betydningen af den bygning. Slet ikke i projektets mest afgørende år. Den var i virkeligheden med til at fagliggøre hele borgerinddragelseselementet."

Latrintønder gik verden rundt

De mange besøgende fik Fyens Stiftstidende til at udnævne de arkæologiske udgravninger til årets turistattraktion i Odense i 2013. Og de gode mediehistorier fortsatte i 2014, ikke mindst fordi Museum Odense og partnerskabet fastholdt fokus på at formidle interessante fund på en måde og med en vinkel, som appellerede til medierne. Kombineret med en smule held.

Jyllands-Posten skrev i foråret 2014 under overskriften "Stinkende fine fund afdækket i bymidte"³³ om de mange latrintønder, der blev fundet under udgravningen. Og ikke mindst om, at den menneskelige afføring stadig lugtede. Den historie faldt en amerikansk tv-station over, og efter at de havde bragt den samme historie, spredte nyheden sig hurtigt.

Museum Odense fik mange henvendelser fra medier fra både USA, England, Rusland, Nigeria, Indien og en række andre lande, der bad om billeder af latrintønderne og efterfølgende publicerede historien.

Efter nogle uger bragte Jyllands-Posten en opfølgende artikel om de mange andre mediers historier og den store interesse.

"At historien om de endnu ildelugtende latrintønder fra middelalderen når verden rundt, viser, at arkæologien og kulturarven fortsat fascinerer og har stor bevågenhed. I det konkrete tilfælde først som en lidt bizar historie, der får folk til at stoppe op og undres. Efterfølgende som et tankevækkende perspektiv på nutiden og den opfattelse af verden, som vi har i dag," sagde museumsinspektør Mads Runge til Jyllands-Posten.³⁴

Det er ikke hverdagskost, at et arkæologisk fund i en dansk provinsby får omtale i medier over hele verden. Men det gjorde fundet af de 700 år gamle latrintønder, der stadig duftede af menneskelig afføring. Det, at Odense nu var kommet på verdenskortet, blev en kommunikationsmulighed i sig selv for 'Fra Gade til By' og styrkede yderligere interessen for projektet.

Advertise with us | Subscribe | Where to buy | About us

the COPENHAGEN post

News • Opinion • Business • Culture • InOut • Classifieds • UN City • UN CL

Culture

Archaeologists make smelly discovery in Odense

The barrels offer a unique insight into the dietary habits of people living hundreds of years ago

Like 2.1m | Follow @MailOnline | DailyMail

Thursday, Oct 23rd 2014 11AM 11°C 2PM 13°C 5-Day Forecast

MailOnline

Science & Tech

Home | News | U.S. | Sport | TV&Showbiz | Australia | Femail | Health | Science | Money | Video | Travel | Fashion Finder

Science Home | Pictures | Gadgets Gifts and Toys Store

What a tragic waste of two lives: Lying | BREAKING NEWS: Tesco chairman to | Chris Evans loses 600,000 listeners as | Shaving half a leg and using fabric | Why is the death of this baby cloaked in | Church minister, 71, charged with sex

A discovery not to be sniffed at! 700-year-old toilet filled with POO unearthed - and yes, its still smells VERY bad

- Human excrement described as being in 'excellent condition' has been found at the 14th century site
- It is hoped that the faeces will give scientists a better idea of what people ate in Denmark in the 14th century
- The barrels that make up the toilets were previously used for transporting oods and even storno fish

Today's headlines: Most Read

Onalette on a stick: Vertical grill turns out the perfect 'egg lolly' breakfast on-the-go

Sohin's missing head found deep within

livescience

TECH HEALTH PLANET EARTH SPACE STRANGE NEWS ANIMALS HISTORY HUMAN NAT

TRENDING: Ebola Outbreak // Military & Spy Tech // 3D Printing // OurAmazingPlanet // Best Fitness Trackers // Human Origins // Image of

Medieval Poop Still Stinks, Experts Discover

By Marc Lallanilla, Assistant Editor | April 03, 2014 12:28pm ET

1676 Shares | 145 Tweets | 52 Submits | 61

Science Newsletter: Subscribe

Follow Us: f | t | in | g+

Most Popular: Giant Sphinx from Commandments Unearthed 91 Yea

Археология. НОВОСТИ Мира Археологии

Археологический блог. Ежедневно обновляемые новости археологии и смежных наук. Обзор прессы.

ВТОРНИК, МАРТА 18, 2014

В Дании археологи откопали 700-летний туалет

ARCHAEOLOGY

A publication of the Archaeological Institute of America

HOME NEWS MAGAZINE ONLINE EXCLUSIVES MARKETPLACE TRAVEL SUBSCRIBE

Medieval Latrine Unearthed in Denmark

Friday, April 04, 2014

ODENSE, DENMARK—In the center of the medieval town of Odense, well-preserved brick houses, half-timbered houses, and stables have been unearthed, along with barrels that had been repurposed as latrines. "We are talking about 700-year-old latrines. And yes, they still smell bad," archaeologist Maria Elisabeth Lauridsen told *Danish Mail*. "Preliminary results of analysis

examiner.com

In News: News Politics Business & Finance Stra

NEWS / TOP NEWS

See also: international, poop, hans christian andersen

Medieval poop barrels discovered in Denmark; still smell

1 Like 102

Next: Malaysia Airlines Flight 370 'did not cras...

Use your key for the next article

April 2, 2014 11:06 AM MST

RELATED STORIES

CDC admitted disease imported as states data reveals illegal immigrant links

Albino buck: 11-year-old has a rare albino deer

Daily News | Mobile | About | Contact | Authors | Write | Advertise

USA NEWS

Home | News Videos | News Photos | Business Directory | Classifieds | Editorial Art

Breaking Business Entertainment Health Education Life Style Politics Science

Breaking News - Science

Medieval toilet filled with POO unearthed in Denmark

25 March 2014 Tuesday 13:13

It may well not be the most glamorous of archaeological finds, but the discovery of seven hundred-yr-old stinking bogs has acquired professionals excited. Human excrement explained as remaining in 'excellent condition' has been uncovered at the 14th...

Paylay | Benjen | Tweetie | +1 |

UPI TOP NEWS ENTERTAINMENT ODD NEWS BUSINESS TECH SPORTS SCIENCE & HEALTH

ODD NEWS

Medieval poop barrels that still smell discovered in Denmark

The 700-year-old latrines were found in Odense.

By Evan Bleier | April 3, 2014 at 8:45 AM | 2 Comments

April 3 (UPI)—Time may be able to heal all wounds, but it apparently can't alleviate all smells...

Archaeologists excavating in the town of Odense, Denmark, the birthplace of Hans Christian Andersen, unearthed some medieval barrels that were being used in the town's oldest toilet area.

"The excavation is characterized by great conditions for preservation and is located on a medieval site that has been found to contain brick houses, half-timbered houses and stables."

A man holds his nose. (U.S. Air Force/Photo.com)

WU.com A discovery not to be sniffed at!

A discovery not to be sniffed at! 700-year-old toilet filled with POO unearthed - and ...

News | Wikipedia

Trending News

- Monika Lewinsky
- 2015 Honda CRV
- Don Imus
- Pat Ait
- Stephanie McMahon
- Pirate costumes
- Kate Gosselin

The waste was found in specially-adapted barrels, along with a...

The Daily Mail 2014/03/25

Translate: dansk

Read full article

Besøg af dronningen

Midt i juni 2014, blot få uger før de indledende arkæologiske udgravninger blev afsluttet og Thomas B. Thriges Gade lukket, kom dronning Margrethe til Odense og var på besøg i såvel 'Den røde boks' som udgravningerne. Dronningen var meget interesseret, og besøget endte med at vare en hel del længere end den afsatte tid.

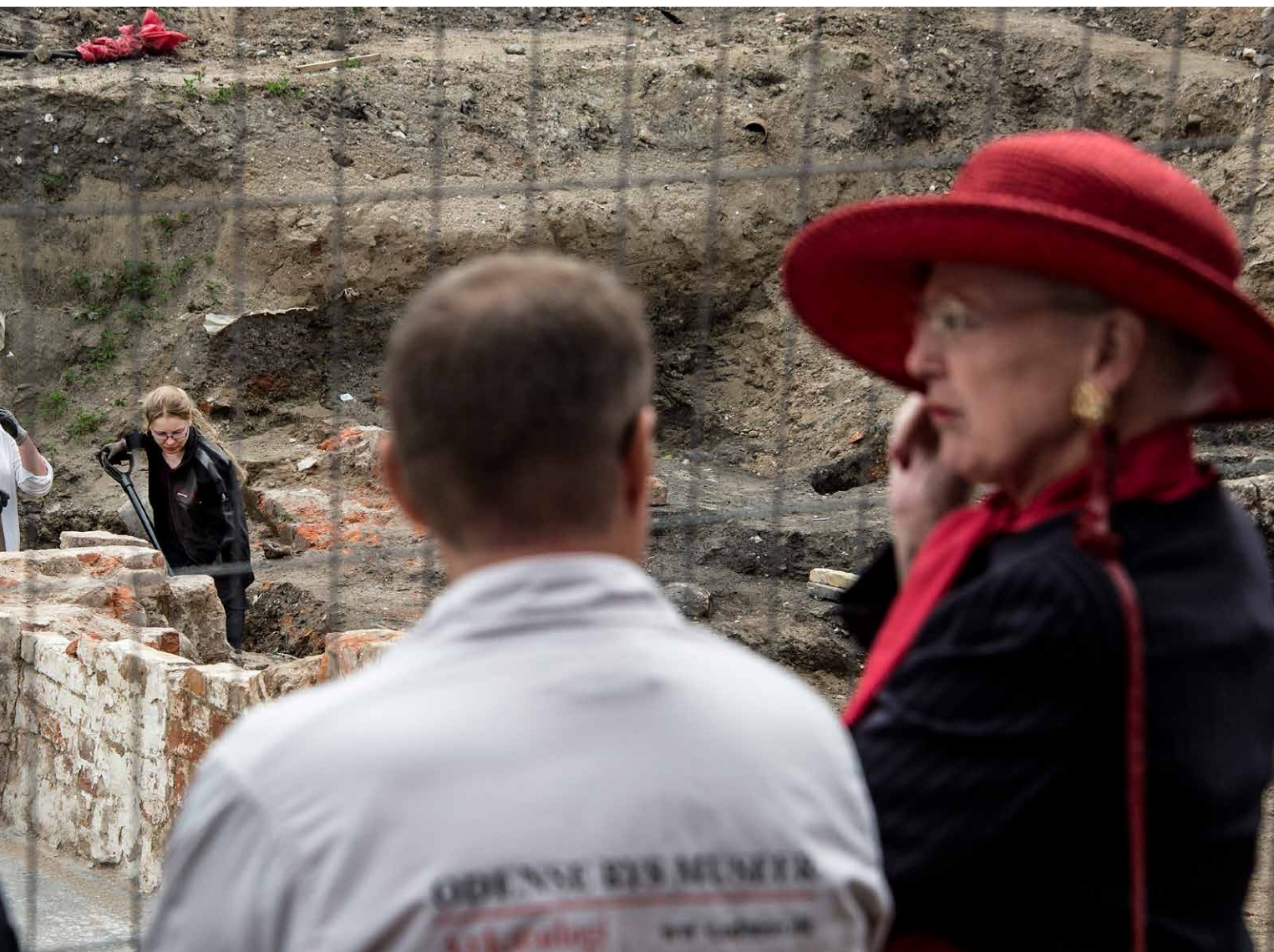
Dronningens besøg skabte atter positiv medieomtale af projektet. Fyens Stiftstidende fik spurgt majestæten, om hun havde lyst til selv at tage del i arkæologernes gravearbejde.

"Det ville kræve mere tid," svarede dronningen, der også satte ord på sin interesse for arkæologi.

"Det er spændende at vide, hvad der kom før vor tid," sagde hun.³⁵

Dronning Margrethe fik også en rundvisning i 'Den røde boks' under sit besøg i Odense og viste stor interesse for den nye bymidte, som blev forklaret af projektchef Svend Heegaard (tv.) og borgmester Anker Boye (th.).

Projektchef Svend Heegaard er ikke i tvivl om, at brugen af de arkæologiske udgravninger som kommunikationsplatform havde stor indflydelse på, hvordan hele omdannelsen af Odense midtby blev opfattet af den brede befolkning.

”Det betyder da noget, at Odense blev omtalt nationalt og internationalt som et sted, hvor der skete spændende ting. Vi fik skabt en nysgerrighed om udgravningerne og om projektet. Og vi fik formidlet, at byforandring er noget, der har stået på i mange hundrede år, at en by og en bymidte altid vil være i udvikling. På den måde var brugen og fremrykningen af de arkæologiske udgravninger uvurderlige. Udgravninger er nok noget, man har en tendens til nærmest at opfatte som noget, der er forsinkende og irriterende i en byggeproces, men gribes det rigtigt an, så kan det virkelig bruges positivt,” siger han.

Dronningens besøg ved de arkæologiske udgravninger og på projektkontoret skabte positiv medieomtale af ‘Fra Gade til By’. Besøget og den øvrige omtale af udgravningerne var med til at skabe en anden fortælling om hele projektet i medierne, fra overvejende negativ til positiv.

GADELUKNING BLEV TIL FOLKEFEST

Op til byrådsvalget i Odense i november 2013 var der en valgkamp, som stort set kun handlede om, hvorvidt Thomas B. Thriges Gade skulle lukkes og bymidteomdannelsen gennemføres. Venstre havde trukket sig fra det politiske forlig, som alle partier oprindeligt var en del af, og en ny borgerliste gik til valg på at bevare gaden.

Venstre fordoblede sine mandater ved valget, men det rakte ikke. Borgerlisten blev ikke valgt ind. På valgnatten stod det klart, at der fortsat var et politisk flertal for at nedlægge gaden.

I projektsekretariatet var man allerede langt med planen for, hvordan gadelukningen skulle kommunikeres. Det gjaldt ikke bare om at melde en dato ud for lukningen, men også at forsøge at imødekomme alle de spørgsmål, der måtte være.

Da det i de første dage af februar 2014 blev offentliggjort, at Thomas B. Thriges Gade ville blive lukket den 28. juni samme år, indeholdt pressemeddelelsen derfor en lang række oplysninger. Herunder at man efter gadelukningen stadig ville kunne køre i bil til en nærliggende parkeringskælder, at cykler og gående fortsat kunne færdes i området, samt at der ville blive etableret 85 midlertidige parkeringspladser som erstatning for dem, der blev nedlagt.

”Det er vigtigt for os, at byen kan fungere, også mens vi bygger. Derfor har vi bl.a. lovet, at for hver p-plads vi nedlægger, så opretter vi en ny i området. Sammen med beboere og erhvervsdrivende vil vi også sikre, at besøgende, kunder og varer kan komme frem i hele perioden,” sagde projektchef Svend Heegaard i pressemeddelelsen.

Alle kanaler i brug

På projektets hjemmeside blev der lagt et omfattende informationsmateriale om projektets gennemførelse ud i dagene forud for pressemeddelelsen. Samtidig

blev der i samarbejde med Odense Kommunes By- og Kulturforvaltning inviteret til fire informationslørdage i 'Den røde boks,' hvor trafikplanlæggere fra kommunen ville svare på spørgsmål om bygge- og anlægsfasen, trafik og afledte effekter samt det kommende bymiljø. Omkring 100 borgere dukkede op til hvert af de fire åbent hus-arrangementer.

"Vi gjorde alt, vi kunne, for at skabe tryghed i en situation, som vi godt vidste, at mange ville opfatte som utryk. Samtidig havde vi lært af det store, indledende borgermøde, hvor folk stod tilbage med flere spørgsmål end svar. Alle skulle have mulighed for at spørge eller at få grundig information på hjemmesiden. Vi brugte en del energi på at forudse, hvad folk ville få brug for svar på, og hvor de store kritikpunkter ville være. Det var f.eks. derfor, vi så klart kommunikerede, at der ikke kom til at mangle parkeringspladser, og at det stadig var muligt at komme helt frem til området i bil," siger Stefan Birkebjerg Andersen, tidligere stadsdirektør i Odense Kommune.

I de sidste dage op til lukningen af den firesporede gade blev kommunikationen bogstaveligt talt rykket helt tæt på borgerne og erhvervslivet. Et 20-siders særtillæg udkom med både dagblad og ugeavis, og her kunne man både blive klogere på det store anlægsarbejde, og hvordan man efter gadelukningen kunne finde rundt i bymidten. Samtidig fik alle husstande, kontorer og butikker i kommunen en folder ind ad brevsprækken, der fortalte om trafikomlægningerne med et overblik over byens p-pladser, busruter mv. Alle erhvervsdrivende og foreninger fik derudover et oversigtskort over trafikomlægningerne, kort over parkeringsmuligheder i bymidten samt et link til kommunens digitale ruteplanlægger, som kunne deles med medarbejdere, kunder og leverandører.

"Vi havde to sigter med slutspurten, som egentlig var mere kommunal, end den var en del af det fælles projekt. Det første var at signalere, at det stadig var nemt at komme ind til bymidten, og at der stadig var masser af liv i bymidten, så vi ikke risikerede tomme butikker. Det andet var at informere gentagne gange og så godt som muligt om, hvilken adfærd den enkelte selv skulle ændre, for at det kom til at fungere. Lukningen af Thomas B. Thriges Gade ville få betydning for mange menneskers trafikvaner, og det ville kræve noget af alle at få det til at fungere. Særligt i starten, indtil de nye vaner var på plads," siger Stefan Birkebjerg Andersen.

Fejringen af det nye

Partnerne bag 'Fra Gade til By', Odense Kommune og Realdania, besluttede, at gadelukningen skulle markeres med en stor gadefest, som skulle vare hele den weekend, Thomas B. Thriges Gade officielt skulle lukkes. Festen ville starte med, at gaden blev lukket for biler kl. 00.30 natten til lørdag den 28. juni og vare indtil ud på søndagen.

Dagen efter Thomas B. Thriges Gade var lukket, blev der arrangeret gadefest på den nu biltomme kørebane. Omkring 10.000 borgere gik på gaden og deltog i festen.

Natten til den 28. juni 2014 blev Thomas B. Thriges Gade lukket for trafik. Der var planlagt en omfattende kommunikation, men i stedet var det et uplanlagt øjeblik, som løb med omtalen, nemlig da borgmester Anker Boye bar en rød-hvid afspærring ud på gaden.

”Det handlede om at fejre det nye, men også at sige ordentligt farvel til en gade, der gennem mere end 40 år havde betydet meget for Odense. Derfor valgte vi, at lukningen skulle ske ved, at to blå bånd skulle bindes sammen. Ved åbningen af Thomas B. Thriges Gade i 1970 var to røde snore blevet klippet over, så nu ville vi helt symbolsk binde gaden sammen igen,” siger Svend Heegaard.

Det var dog ikke de røde snore, som kom til at gå over i historien. I stedet blev det et foto af borgmester Anker Boye, der bar en rød-hvid afspærring ud midt på Thomas B. Thriges Gade. Det skete ved nattefejringen, hvor en mindre gruppe borgere og politikere var mødt op.

”Det var ikke planlagt. Men borgmesteren fik pludselig øje på afspærringen og slæbte den ud på gaden. Det var der en fotograf, som nåede at tage et billede af, og det er stadig det, som folk husker. Blot for at sige, at selv om vi havde planlagt vores kommunikation ned til de allermindste detaljer, så var det altså tilfældet, som blev det afgørende,” siger Svend Heegaard.

" Vi brugte en del energi på at forudse, hvad folk ville få brug for svar på, og hvor de store kritikpunkter ville være.

- Stefan Birkebjerg Andersen

Gadefesten var tilrettelagt for alle målgrupper med gratis morgenmad, jazzmusik, sæbekasseløb, danseteater, koncert med lokale bands og skovtur på vejbanen. Sidstnævnte arrangeret af foreningen PicnicFyn, som både havde sørget for kunstgræs og langborde, hvor folk kunne slå sig ned med medbragt mad eller forsyninger fra gadefestens madboder.

Arrangementet endte med at tiltrække mange mennesker. 'Fra Gade til By'-sekretariatet vurderede efter weekenden, at mere end 10.000 mennesker havde festet på den nu nedlagte gade. 'Den røde boks' var også velbesøgt i forbindelse med lukningen af gaden med omkring 2.300 besøgende.³⁶

Det lokale dagblad, Fyens Stiftstidende, var med til festen og opsummerede indtrykkene.

"Hvor var det dog en livsbekræftende, opløftende og på alle måder positiv oplevelse at se og høre, hvordan odenseanerne straks gav sig til at smage på de nye tider og den nye by, da folket gik på gaden - og blev der,"³⁷ skrev avisen i sin mandagsudgave efter festen.

VÆR LYDHØR OG INDDRAGENDE UNDER KLARE RAMMER

Store projekter, der griber ind i menneskers liv og hverdag, bliver ofte mødt med modstand. Den bedste vej til god dialog med borgere og erhvervsliv går gennem tidlig inddragelse, åbenhed om processen og en klar opdeling mellem politik og projekt. Borgermøder er nødvendige, men ikke nok, siger Thomas Juul-Dam, der rådgav 'Fra Gade til By' i en tid, hvor projektet var i krise.

I maj måned 2011 opstod der politisk uro omkring nedlæggelsen af Thomas B. Thriges Gade og processen med at omdanne den firesporede gade til et nyt bykvarter. Indtil da havde samtlige partier i Odense Byråd bakket op om projekt 'Fra Gade til By', men Venstre valgte at trække sig fra aftalen. En beslutning, som blev begrundet i borgernes og erhvervslivets bekymringer for, hvad projektet måtte føre med sig.

Den brede modstand gjorde det klart, at der var behov for at øge kommunikationsindsatsen og fortællingen omkring de positive effekter, projektet ville føre med sig. Styregruppen bag 'Fra Gade til By' bad derfor kommunikationsbureauet Primetime om generelt at rådgive om kommunikation, udarbejde en kommunikationsstrategi og bl.a. facilitere en workshop for projektets medarbejdere og repræsentanter for de to ejere samt hjælp til at formulere en egentlig aktivitetsplan for kommunikationen. Thomas Juul-Dam, partner i Primetime, blev ansvarlig for samarbejdet.

Hvad var det for en udfordring, projektet stod med i maj 2011?

"I virkeligheden var det to store udfordringer. Den ene var, at der var stor usikkerhed og også utilfredshed blandt borgerne i Odense. Der var en Gallupundersøgelse i Fyens Stiftstidende, som viste, at et flertal af odenseanerne var imod en lukning af Thomas B. Thriges Gade. Borgerne ønskede altså ikke den forandring, som politikerne havde besluttet skulle gennemføres. Sådan er det ofte med store strategiske beslutninger om byudvikling. Den anden udfordring var, at som en konsekvens af utilfredsheden blandt borgerne opstod der politisk friktion. I så store og forandrende projekter som dette vil man helst have bred politisk enighed."

Hvordan valgte I at gå til opgaven?

"Kommunikation kan ikke ændre på, hvordan virkeligheden er. Når man er i de tidlige faser af et projekt, så er der mange ting, som er usikre. Der er meget, man som projektsekretariat eller politiker ikke kan svare på, fordi det ganske enkelt ikke er afgjort. Så der er ingen hurtige løsninger, hvorefter det bare kører. Men vi igangsatte flere ting sammen med projektejerne og sekretariatet.

Det første, vi gjorde, var at udarbejde en ny strategi for kommunikationen. Det handlede om at give så meget viden som muligt. Viden giver tryghed og forståelse, omvendt giver manglende viden grobund for myter og gætterier. Så det blev meget konkret: Hvem kommunikerer hvad, hvornår og på hvilke platforme? Vi kunne se en række punkter på både kort og lang sigt, som gav anledning til at kommunikere, og de blev sat i system.

Et andet greb, vi satte i gang, handlede om at være imødekommende og lydhøre over for de bekymringer og de ønsker, som folk havde. Altså ikke være kategoriske og sige ja eller nej, men at lytte. Det er ikke helt så nemt, som det lyder.”

Hvilke konkrete tiltag blev der sat i gang for at signalere, at man ønskede den dialog?

”Vores involvering kom på baggrund af et stort borgermøde, hvor utilfredsheden mildest talt brød ud i lys lue. Derfor blev der udarbejdet en ny plan for inddragelse. Ikke i form af store møder, men med workshops i stor og mindre skala, og i møder med forskellige grupper, hvor man kunne få lov at diskutere projektet. Forskellige borgere og erhvervsdrivende havde forskellige situationer, som var væsentlige for dem, men uvæsentlige for andre. Så det prøvede vi sammen med projektsekretariatet at imødekomme.

Samtidig besluttede projektejerne at etablere ’Den røde boks’, hvor projektet blev udstillet, som det så ud på tegnebrættet. Her sad der projektmedarbejdere, som folk kunne komme at tale med. Både vi og projektejerne var ret optagede af, at folk skulle kunne se, hvad det var, der ville komme. Ikke mindst for at imødegå myter. Det var et effektivt greb, selv om det kan lyde banalt, at man skal være tilgængelig, når man har et projekt, der påvirker borgerne i byen i væsentligt omfang.”

Hvordan balancerer man at få givet reel information, uden at det bliver opfattet, som om man maler himlen lovlig meget lyseblå? Risikerer man ikke, at modstanden bliver endnu større?

”Det var vores udgangspunkt, at de fleste nok trods alt mente, at status quo ikke var særligt attraktivt. Og det er noget, som kommunikation også kan, nemlig at

sætte fingeren på et problem, som man gerne vil gøre noget ved. Så vi arbejdede med at gøre det tydeligt, at hvis man intet gjorde – hvis projektet faldt fra hinanden – så ville man stå tilbage med status quo,” siger Thomas Juul-Dam.

Klogt at opdele kommunikation

Parterne bag 'Fra Gade til By' besluttede at dele kommunikationen op, så projektsekretariatet alene forholdt sig til projektet og dets fremdrift, mens Odense Kommune tog sig af debatten om beslutningen om gadelukningen og bymidteforandringen. Hvorfor den opdeling?

”Den beslutning var meget bevidst. For det første var det vigtigt både i forhold til politikerne og også i forhold til selve projektet, at man kommunikationsmæssigt ikke blandede tingene sammen. Forstået sådan, at de fleste borgere har det fint med fornyelse, men svært med forandring. Det er i disse situationer, at politikerne må tage ansvar for de beslutninger, der er truffet. I den konkrete sag opstod der ovenikøbet politisk uenighed, og det understreger yderligere, at politikerne må stå på mål for et projekt og diskutere med borgerne. Det skal medarbejderne derimod ikke.

Vores vurdering var, at projektets troværdighed stod og faldt med, at sekretariatet kunne koncentrere sig om at være et projekt. At medarbejderne troværdigt og i øjeblikket kunne tale med borgerne om planerne, tankerne, fordelene og ulemperne. Et projekt af den her karakter har jo en masse store og små spørgsmål, som borgerne med fuld berettigelse går op i. For eksempel hvor lang tid byen skal være gravet op, og om det kommer til at gå ud over den vej, jeg kører på arbejde eller sender mine børn i skole? Altså helt lavpraktiske spørgsmål, som projektet skulle tale med borgerne om,” siger Thomas Juul-Dam.

Store projekter giver store konflikter

Hvis vi skal trække de erfaringer, I gjorde jer i Odense, op på et generelt niveau, hvilke kommunikative greb vil du anbefale at tage i anvendelse, når en kommune skal gennemføre et større projekt, som vil påvirke borgerne?

”Vi kan se, at projekter, der handler om byudvikling og fornyelse, ofte bliver genstand for større konflikter, og det er ikke bare i de store byer, men helt generelt. Det kan handle om alt fra almindelig infrastruktur til, hvor skal der etableres vedvarende energi, f.eks. solceller og vindmøller, eller hvorvidt historiske bygninger skal bevares eller ikke bevares.

De debatter og den modstand er svær for kommunerne, fordi vi er i en tid, hvor arealer og bygninger, som før blev brugt til produktion, ikke længere har den funktion. Samtidig er der flere steder mangel på boliger, særligt i de større byer. Derfor er det naturligt at bygge der, hvor der før var produktion eller traditionel industri, f.eks. på en havn. Vi er også i en tid, hvor den måde, vi skaffer energi på, er under forandring. Det kræver nogle ret store infrastrukturforandringer, som er permanente i landskabet og byerne.

Så det er to eksempler på diskussioner, vi kommer til at have som borgere med vores politikere. Og her handler det i høj grad om, at politikerne reelt skal lytte og inddrage, før de træffer beslutninger. Altså, at man tilrettelægger processen sådan, at borgerne får mulighed for at komme med deres mening. Her tænker jeg ikke på de traditionelle høringsprocesser, som ofte er en lille smule staccato, men at der reelt bliver etableret inddragelsesprocesser med så meget transparens, som det er muligt.”

Hvorfor går det ofte i hårdknode?

”Man går galt i byen som beslutningstager, hvis man ikke tager inddragelsesprocessen alvorligt. De fleste moderne mennesker forventer, at de har mulighed for at blive hørt, når så store projekter gennemføres. Er man som kommune lidt for hurtig ved havelågen og springer den dialog over eller nedtoner den, så giver det enormt store problemer.

Den anden ting er, at man også er nødt til – både som politiker og som myndighed – at være tydelig omkring, hvor indflydelsen ligger henne. Hvor er det helt præcist, man som borger eller erhvervsdrivende kan sætte sig præg. Det betyder, at det ikke er sikkert, at man som borger kan få indflydelse på, hvor der præcis skal bygges, eller hvor højt det skal bygges. Men det kan være, at man kan få indflydelse på, hvor vejen skal gå, om der skal etableres cykelstier, eller hvor mange grønne arealer der skal være,” siger Thomas Juul-Dam.

Forventningsafstemning og grundig tilrettelæggelse

Hvis man er meget tydelig med afgrænsningen, kan det måske opfattes, som om der ikke er nogen reel interesse i at lytte til borgernes meninger og bekymringer?

”Sagt lidt med en kliché, så handler det om at forventningsafstemme med omgivelserne – også omkring, hvor man som kommune eller politiker er klar til at gå på kompromis, og hvor man ikke er. I Odense var politikerne f.eks. meget klare omkring, at gadelukningen ikke var til debat, men man ville gerne diskutere en række andre ting. Jeg har set projekter, som går galt, fordi man fra kommunal side i venlighed får givet et indtryk af, at der er mere indflydelse at få, end det faktisk er tilfældet. Det er det samme som at bede om problemer.”

Er der også en risiko for, at man som myndighed eller politiker kommer ud af trit med borgerne, fordi man er et andet sted i processen, end de er?

”Det er der afgjort. Hvilket kan betyde, at man i modsætning til den lidt for imødekommende tilgang måske uforvarende kommer til at virke, som om man blot ønsker borgerinddragelsen overstået, så projektet kan komme videre. Der lander man så i den anden grøft, men resultatet er det samme, nemlig problemer. Jeg kalder det at blive fartblind, for man har selv siddet med projektet i måneder eller år, har helhedsblikket og kan se storheden i det. Mens borgerne typisk – og meget forståeligt – er koncentreret omkring den nære virkelighed.

For en borger vil det f.eks. være vigtigt, om man får en høj bygning som nabo, der ændrer skyggefórholdene i haven. Eller om en vejføring giver problemer i hverdagen. Det er de emotionelle, nære markører. Og det er her, kommunikationen ofte går galt. Politikerne taler om at tiltrække turister eller nye arbejdspladser til byen, men borgerne gør modstand, fordi de får ti minutter længere til arbejde eller skygge i haven. Det er en samtale, der let kan gå skævt.”

Hvad kan man gøre for at undgå det?

”Ofte tænker man som myndighed eller politiker, at man vil vente med at lægge tingene frem, fordi projektet ikke er helt færdigt, og man derfor ikke har alle svar.

" Jeg har set projekter, som går galt, fordi man fra kommunal side i venlighed får givet et indtryk af, at der er mere indflydelse at få, end det faktisk er tilfældet.

- Thomas Juul-Dam

Men pointen med inddragelse er jo netop, at projektet ikke er færdigudviklet, at der er elementer, som endnu ikke er afklarede eller besluttede, og som man derfor ikke kan svare på. Det skal man sige åbent og tilføje, at netop derfor ønsker man en dialog med borgerne om de dele. Og så selvfølgelig også sige, hvad man er afklaret om, og hvad der ikke skal være dialog om. Det kræver, at inddragelsesprocessen tilrettelægges meget grundigt, er rettidig, og at man er tydelig i sin kommunikation, også omkring usikkerheder," siger Thomas Juul-Dam.

Rettidig inddragelse

Hvornår er rettidigt? Inddrager man for tidligt, kan det virke, som om man ikke er forberedt og ikke kan give de klare svar, der bliver efterspurgt. Inddrager man for sent, kan der måske ikke laves ret meget om?

"Rettidigt er at gå tidligt ud, men til gengæld sige åbent, at man hellere vil tage debatten tidligt end for sent, selv om der er nogen usikkerhed. For tager man debatten for sent, hvor den opleves som på skrømt, er der næsten garanti for kategorisk modstand og en nærmest protestagtig bevægelse. En så voldsom modstand fastlåser ofte den politiske beslutningsproces med det resultat, at et projekt måske ikke gennemføres.

Samtidig skal man kommunikere klart, at der vil være elementer, som efterfølgende skal besluttes af fagfolk eller prioriteres af politikere. Men derfor kan man godt efterlyse input til, hvordan et projekt skal tilrettelægges. Det hænder jo, at de ansvarlige har overset en pointe."

Hvis man som kommune ønsker at holde et stort borgermøde i forbindelse med et projekt, som får indvirkning på menneskers liv og hverdag, hvad skal man så kommunikativt gøre sig klart i forberedelserne?

”Man skal i hvert fald være bevidst om, at de mennesker, der trækkes af huse til et borgermøde kl. 19 og fravælger en serie i fjernsynet, det er dem, der personligt har aktier i projektet. Altså folk, der enten er meget stærke tilhængere eller meget stærke modstandere. Så det er dem, man kommer til at tale med. Derfor bør de store borgermøder kun være en del af inddragelsesprocessen. Borgermøderne kan godt føles som rituelle og måske også nogle gange lidt skarpe i kanten, men de er gode i forhold til, at folk har haft lejlighed til at komme til orde,” siger Thomas Juul-Dam.

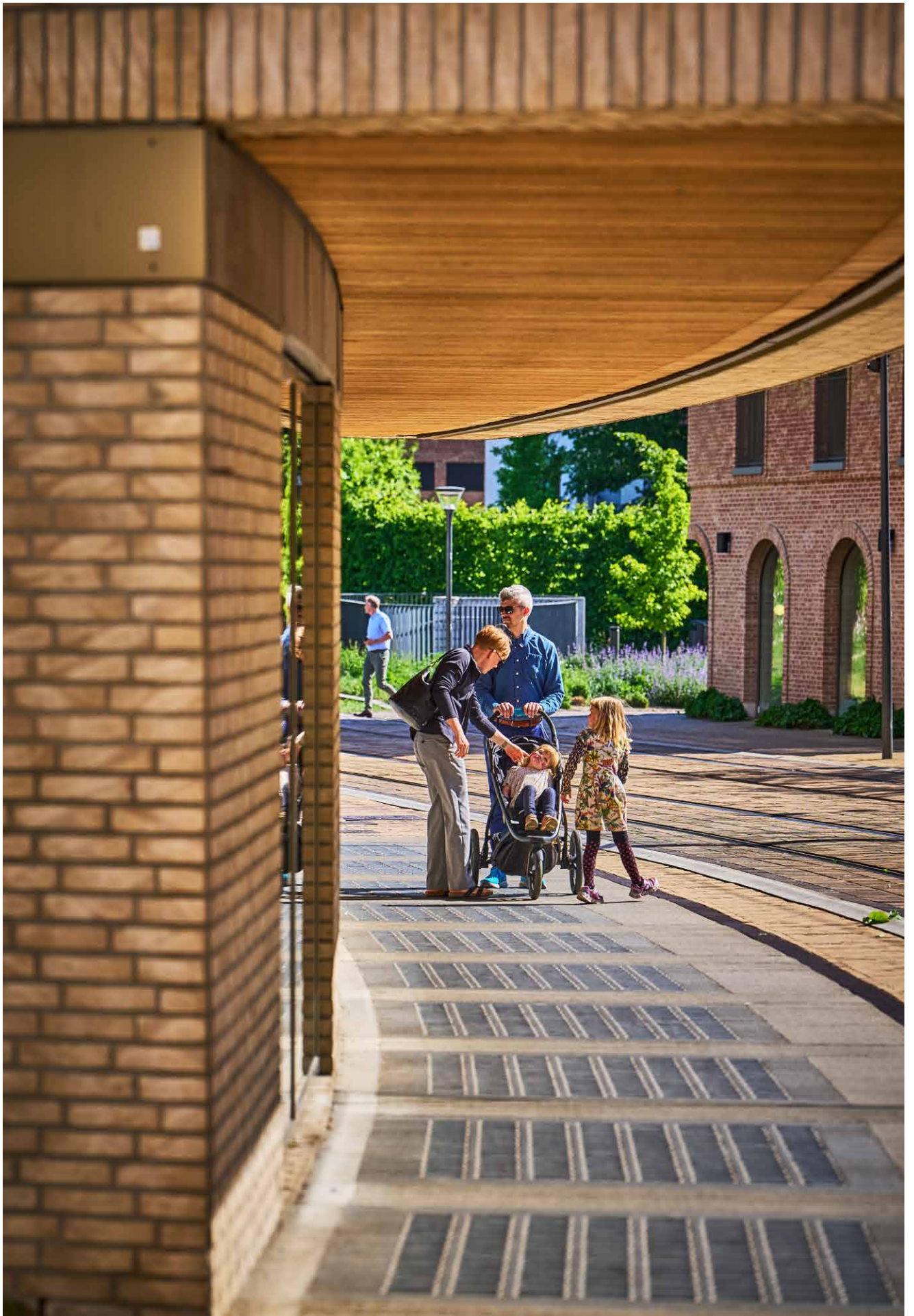
Vejen til den brede befolkning

Hvad med alle de borgere, som hverken er stærkt for eller imod, og som derfor ikke kommer til borgermøder eller skriver debatindlæg i medier og på sociale medier?

”Her handler det om at bruge andre værktøjer. Særligt digitale værktøjer, hvor borgerne kan skrive til projektet, eller ved at holde en konkurrence om at komme med forslag til noget indhold i projektet. Det er tit her, de nuancerede og gode ideer gemmer sig.”

Ofte er det dem, der er stærk involveret, som kommer mest til orde, også i medierne. Det kan komme til at give et skævt billede af den brede opfattelse af et projekt. Hvad gør man ved det?

”Vi har været med i flere projekter, hvor tingene er trukket ret hårdt op og kan fremstå sort-hvide. Her har det hjulpet at udarbejde en klar plan for inddragelse og borgerdialog. Vi har haft værdi af at gennemføre meningsmålinger for at få en stemningsrapport og samtidig få noget, man kunne navigere efter i sin kommunikation. Det har ofte givet et nyt billede af, hvad befolkningen egentlig tænker om et konkret projekt, og hvor skoen trykker, og dermed givet et godt afsæt for kommunikationsstrategien efterfølgende,” siger Thomas Juul-Dam.

Forbeholdt
Reserved for

FLYT FOKUS FRA KOMMUNIKATION TIL INTERESSEVARETAGELSE

Hvordan skal de enkelte grupper gribes an, hvis man ønsker at gennemføre et stort projekt som bymidte-omdannelsen i Odense med størst mulig opbakning og mindst mulig uro? Hvem er medspillere, modstandere og basalt set uinteresserede, når projektet skal gennemføres? Til en start skal man lade være med at tænke det som en kommunikationsopgave og i stedet tænke i interessevaretagelse, siger professor Anker Brink Lund.

Når store projekter skal præsenteres for offentligheden, går der en tid forud, hvor der lægges en plan for, hvordan det skal foregå. Ofte afholdes der et pressemøde eller udsendes en pressemeddelelse, og lige så ofte bruges de sociale medier til at fortælle om nyheden. Som regel er der tale om massekommunikation indeholdende et par citater om, hvor godt projektet bliver set fra afsenderens stol. Professor Anker Brink Lund har set den model anvendt gang på gang – og også set, hvor ofte projektet umiddelbart derefter havner i modvind, fordi afsenderen ikke i tilstrækkelig grad havde taget sig tid til at kortlægge projektets forskellige stakeholderes.

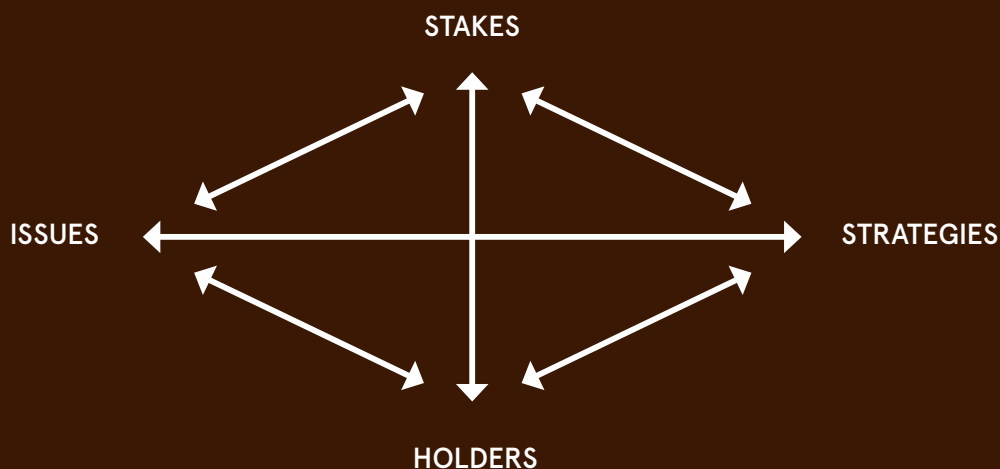
Hvordan skal en kommune gribe kommunikationen an i f.eks. et stort byomdannelsesprojekt, som vil påvirke mange både borgere og erhvervsdrivende?

”Man skal starte med at gøre sig klart, at man ikke taler til hverken den enkelte borger eller til alle borgere. Man taler til folk, der i større eller mindre omfang bliver berørt af processen. Dem kan man opdele i grupper af personer med forskellige interesser. Og ud fra det via en stakeholder-analyse afdække, hvad de enkelte grupper har på spil,” siger Anker Brink Lund.

På grundlag af 50 års forskning i politisk interessevaretagelse har professoren udviklet en diamantformet model, der er grundigt beskrevet i bogen ”Politisk Interessevaretagelse”, som han har skrevet sammen med Stine Hove Marsling, VP Global Communication & External Relations hos Novozymes.

Diamanten har – forklarer Anker Brink Lund – fire skæringspunkter, Issues, Stakes, Holders og Strategies, som alle er forbundne i en systemisk model.

”De fire skæringspunkter skal man som projektejer tage stilling til, både når man planlægger et projekt, og når det er sat i søen. Et projekt er i konstant forandring, men diamanten er et holdepunkt, hvor man kan gå hen og revidere, om man er det rigtige sted i forhold til sin kommunikation og inddragelse af omverdenen. Taler man med de rigtige, inddrager man de rigtige? Hvilke stakes har man selv, og hvordan harmonerer det med andres? Forstår man at bruge modellen og justere, efterhånden som projektet udvikles, er der ret god sandsynlighed for, at man kan foregribe og i tide adressere de situationer, som kan opstå. Og dermed påvirke, hvordan et projekt bliver set på udefra,” forklarer professoren.

Diamantmodellen, som professor Anker Brink Lund har udviklet, kan anvendes som et holdepunkt, når et projekt planlægges og senere sættes i drift. Bruges modellen rigtigt, er det muligt at påvirke, hvordan et projekt bliver set udefra.

Opdeling er nødvendig

Modellen bringes oftest i anvendelse, når det er interesseorganisationer, som ønsker at påvirke en politiker eller embedsværket ud fra en bestemt dagsorden. Kan den også bruges til projekter, hvor det så at sige er kommunen, der har udspillet?

”Det er rigtigt, at her er situationen omvendt i den forstand, at det er politikerne og embedsværket, der skal forsøge at påvirke borgere og erhvervsliv i en bestemt retning. Men netop derfor går det ofte galt, fordi man som afsender nok kalder det borgerinddragelse, men i virkeligheden agerer ud fra det, vi kalder stakeholder-pacificering. Altså envejskommunikation, hvor man massekommunikerer til målgrupperne. Som vi f.eks. ser det i pressemeddelelser og på store borgermøder.

" Diamanten er et holdepunkt, hvor man kan gå hen og revidere, om man er det rigtige sted i forhold til sin kommunikation og inddragelse af omverdenen.

- Anker Brink Lund

Det er her, modellen sagtens kan bringes i anvendelse. For det er langt fra nok at se modtagerne som borgere og handelsdrivende. Skal man lykkes, er det nødvendigt at opdele folk i stakeholders. Der er dem, som bor tæt på og bliver generet af byggeriet, dem, som bor længere væk, men måske pendler ind i området, dem, som driver forretning, forretningernes kunder, tilhængerne, modstanderne og sikkert en række andre. Og så den største gruppe, nemlig dem, som ikke rigtig er engageret, fordi det ikke betyder det store for deres hverdag.

Derudover er der de andre stakeholders, som findes omkring et projekt. Det er typisk lokalpressen, der kan have en meget afgørende rolle for den brede offentligheds holdning til projektet via den vinkel, man lægger på dækningen af det. Og det kan være eksperter - f.eks. forskere - som ikke kan beskyldes for 'at tage side', men som helt nøgternt og med baggrund i forskning og evidens kan sige noget substantielt, f.eks. om betydningen i forhold til miljø eller en bymidtes 'alt-andet-lige'-udvikling. Har man flere af disse stakeholders i en alliance - f.eks. miljøorganisationer og forskere - som fortalere for en forandring, kan det have stor betydning for både pressens og befolkningens opfattelse," siger Anker Brink Lund.

Få engageret tilhængerne

Når man som projektejer har foretaget opdelingen af stakeholders, hvad er så næste skridt?

"For projektejeren handler det i særlig grad om at engagere tilstrækkeligt mange af dem, som er tilhængere eller i det mindste ikke er modstandere. For modstanderne er som regel udmærkede til at forene sig om 'sagen'. Dermed kommer

modstanden til at virke massiv, selv om det måske kun er en mindre – men til gengæld meget engageret og velorganiseret – interessegruppe.

Det kan virke fristende at ignorere modstanderne mod det projekt, man vil gennemføre. At marginalisere dem, kalde dem 'sure gamle mænd med en sag' eller andet. Simpelthen at undgå samtalen. Men virkeligheden er, at samtalen kommer man til at have alligevel per stedfortræder, fordi engagerede interessegrupper har masser af tid og desuden er gode til at få deres sag i medierne.

Derfor vælger mange projektere en tilgang med formaliseret stakeholder-respons. Altså hvor man forsøger at indkapsle den udefrakommende modstand med det, jeg vil kalde for asymmetrisk tovejskommunikation. Et godt eksempel er borgermøder, hvor man giver mulighed for, at der kan stilles spørgsmål. Hvis man som projekterer oprigtigt mener, at man gerne vil have dialogen – og er parat til reelt at lytte – kan der komme noget positivt ud af det. Om ikke andet giver det en mulighed for at lære modstanderne at kende og få et indtryk af, hvad modstanden går ud på, og hvor massiv den reelt er.”

Det kan virke, som om det hurtigt bliver en proces mellem projektereren og modstanderne af projektet. Der er jo også andre grupper, som du tidligere har beskrevet. Hvad med dem?

”Den store udfordring er, at de ikke i samme grad – eller slet ikke – kommer til et borgermøde, fordi sagen ikke er vigtig nok for dem, og fordi det er alment kendt, at det meget ofte bliver noget af et bråvallaslag, som det er uinteressant at være tilskuer til.

Men her overser projektererne ofte en anden mulighed som et alternativ til borgermødet, nemlig at invitere til en række mindre møder i samarbejde med byens eksisterende foreningslag, f.eks. grundejer- og boligforeninger, men i virkeligheden også idrætsforeninger og andre foreninger. Altså at gøre tilskuerne til medspillere.

Her er der god mulighed for at få en nuanceret dialog. I de eksisterende foreninger mødes folk jo og taler om alt muligt – også byens udvikling. Men deres udgangspunkt er ikke at være modstandere af et byprojekt. Det giver en anden dynamik, når man holder et møde i sådan en forsamling,” siger Anker Brink Lund.

License to operate

Er det også en mulighed at invitere interessenterne med ind i beslutningsrummet, at gøre dem til en del af processen?

”Er man virkelig modig som projektejer, kan man invitere såvel erhvervsdrivende, modstandere, tilhængere og dem indimellem til en åben og ligeværdig dialog ved ’projektbordet’. Her handler det ikke om at overbevise hinanden om den ene eller den anden vej, men snarere en ’forhandling’, der giver mulighed for, at alle parter kan ændre holdning. Og at projektet dermed også kan blive anderledes, end man som projektejer havde tænkt sig, når der ses bort fra de klart udstukne rammer, f.eks. at en gade skal lukkes, som i Odenses tilfælde.

Udfordringen er, at mange byplaner er meget abstrakte på de tidlige stadier. For den almindelige handlende og borger er det næsten umuligt at tage stilling til, for de kan ikke nødvendigvis overskue, hvad et stort projekt kommer til at indebære. Så det er ikke en nem proces at gøre det almene konkret - uden at drukne i en lind strøm af enkeltsager.”

Det kan blive temmelig mange personer, der skal med. Og samtidig er det måske relativt uklart, hvilket mandat de har. Er det overhovedet en realistisk model?

”Det er umuligt at have alle med. Det vil simpelthen blive en uoverskuelig og alt for tidskrævende proces. Derfor må man som projektejer udvælge og begrænse antallet af stakeholders. Her kan man med fordel bruge diamantmodellen til at afdække, hvilke stakeholders der har fælles stakes. Og så er det vigtigt at huske på, at nøglespillerne kan skifte, efterhånden som et projekt ændrer karakter.

Hvor det måske i starten er væsentligt at have modstandere af en gadelukning med, er det mindre relevant, når og hvis gaden rent faktisk er blevet lukket. Til gengæld kan der så være andre grupper, som skal opprioriteres. For eksempel naboer til projektet, der gerne vil høres i forhold til, om et nyt byggeri f.eks. kaster skygger i deres haver. Eller handelsdrivende, der kan frygte, at et byrum lige foran butikkerne kan tiltrække personer med uheldig adfærd, der slår sig ned og skræmmer kunderne væk.

Det er langt fra sikkert, at man lykkes med at nå frem til 'fælles' løsninger på alle projekter. Det er også langt fra sikkert, at man kan flytte modstandere til blot at blive neutrale eller positive i forhold til projektet. Lykkes det ikke, kan man argumentere for, at forsøget blev gjort, og så bliver det vanskeligere for modstanderne at tale om, at ting bliver trukket ned over hovedet på dem. Lykkes det, får man til gengæld en helt anden license to operate," siger Anker Brink Lund.

Det koster tid og penge at inddrage

Hvad er det vigtigste, man som projektejer eller kommune skal gøre sig klart, hvis man ønsker, at en stakeholder-inddragelse skal ende som en succes?

"At inddragelse koster tid og penge. I budgetter sættes der ofte meget tid og mange penge af til udvikling og realisering, men kun få ressourcer til inddragelse. Der bør man indse, at hvis modtageren skal opleve sig taget alvorligt, så koster det noget. Og det handler ikke kun om opstarten af projektet, men i høj grad også undervejs.

Opgaven er så at klæde folk på til at forstå kvaliteterne ved projektet ud fra deres egne interesser. Det er derfor, jeg siger, at øvelsen handler om interessevaretagelse mere end kommunikation. Man er nødt til at målrette borgerinvolveringen meget præcist til de enkelte interessegrupper. For eksempel ved ikke bare at oprette én Facebook- eller én Instagram-side, men arbejde med flere sider, som kan målrettes forskellige interessenter.

Og så skal man hele vejen igennem processen holde de relevante stakeholders tæt på sig. Mødes med dem, lytte til deres input og handle på det, man kan. Der må aldrig opstå et tidspunkt, hvor man holder op med at lytte," siger Anker Brink Lund.

Lær af de store projekter

Noget kunne tyde på, at det er de samme udfordringer, der går igen omkring kommunikation og interessevaretagelse i store infrastrukturprojekter. Hvorfor er det, man tilsyneladende ikke tager ved lære af dem?

”Primært fordi projekterne betragtes som enkeltstående, så viden bliver ikke samlet op og delt, selv om det er de samme mønstre, vi ser i en række store projekter. Sekundært fordi man måler på de forkerte indikatorer. For eksempel på, hvor mange mennesker der kommer til et møde, eller hvor meget skriftlighed der er produceret. Der mangler en forskningsbaseret opfølgning på, hvilken effekt den enkelte kommunikationsindsats har haft. Herunder utilsigtede bivirkninger – både positive og negative. Og på, om det enkeltstående projekt har givet mere eller mindre bøv l end tilsvarende projekter og hvorfor. Men det er typisk sådan, at når man når dertil, er budgetterne brugt.”

Er det ikke lidt meget at forlange af en kommune, at den skal bruge mange penge på at evaluere interessevaretagelsen i et projekt, når den formentlig aldrig kommer til at lave et tilsvarende?

”Måske, men så var det en idé at åbne for, at en kommune, der står over for at skulle lave et tilsvarende projekt, kunne betale for evalueringen. På den måde kommer de friske erfaringer den næste kommune til gavn. Og den investering skal nok komme hjem med renters rente, fordi man undgår at begå de samme fejl igen og igen,” siger professor Anker Brink Lund.

Skal man have borgerne med på ideen om store forandringer i byen, så kræver det, at der afsættes ressourcer til inddragelse. Samtidig skal borgerinvolveringen målrettes de enkelte interessegrupper, og derfor er en bredt dækkende formidlingsindsats ikke tilstrækkelig. Og så bør man evaluere for at sikre, at fejl ikke gentager sig, siger professor Anker Brink Lund.

FynBus undtaget

Taxi undtaget

Varekørsel tilladt 4-11

Nørregade spærret

FRA TEORI TIL VIRKELIGHED

Mandag den 30. juni 2014 var første hverdag efter lukningen af Thomas B. Thriges Gade. I weekenden var det store byomdannelsesprojekt blevet skudt i gang med en stor gadefest for at markere - og kommunikere - at nu var det endegyldigt slut med omkring 30.000 biler tværs gennem Odense bymidte hver dag.

Projektpartnerne bag 'Fra Gade til By', Odense Kommune og Realdania, havde ikke alene arrangeret gadefesten. Månederne op til forandringen havde budt på massiv kommunikation til borgerne og erhvervslivet om de forandringer, som for alvor skulle stå deres prøve, når nye måder at komme igennem Odense på skulle tages i brug. Det gjaldt ikke bare biler og busser, men også gående og cyklende, der ville opleve, at der var en byggeplads der, hvor der før var fortov og cykelsti.

Frygten var, at trafikken ville bryde sammen denne første morgen. Derfor arbejdede projektsekretariatet sammen med By- og Kulturforvaltningen og Bystrategisk stab på Odense Rådhus i et forsøg på at forudse alt, som potentielt kunne skabe problemer. For eksempel var alt vejarbejde i indre Odense sat i bero.

Stefan Birkebjerg Andersen, som på dette tidspunkt var direktør i By- og Kulturforvaltningen i Odense Kommune og medlem af styregruppen i 'Fra Gade til By', var i medierne for at kommunikere, at situationen krævede forståelse og tålmodighed.

"Fælles for flertallet er, at vi skal vænne os til at køre ad andre veje, end vi er vant til," forklarede han og tilføjede: "Vi vil gøre vores yderste for at minimere generne, så trafikken hurtigst muligt kan afvikles så godt som muligt - og det uanset om det er for bilerne, busserne, de cyklende eller de gående."³⁸

Allerede fra morgenstunden mandag morgen var Stefan Birkebjerg Andersen ude i trafikken for at se, hvordan det gik. I det store og hele forløb det, som han og projektet havde håbet. Kun en enkelt ting skabte lidt problemer.

”Som yngre lærte jeg på officersskolen at operere med det begreb, der hedder krigens friktion. Det er de 10 procent, man ikke kan forudse. Da jeg cyklede ind på arbejde og nåede til en af byens store boulevarder, mødte jeg mine 10 procent. Af en eller anden grund havde byens grønne vedligeholdelsesafdeling ikke fået beskeden om at holde igen med alt arbejde, så midt i morgentrafikken var boulevarden indskrænket til ét spor, da hækken i midterrabatten skulle klippes,” siger Stefan Birkebjerg Andersen.

Aktivitet fra første dag

Inde i det nu aflukkede byomdannelsesområde var der fra første dag aktivitet. Fyens Stiftstidende kunne fortælle, hvordan kantsten og lyskryds blev fjernet, og hvordan en række træer måtte fældes for at bane vejen for den kommende parkeringskælder.³⁹ Arbejdet var et led i en bevidst kommunikativ strategi.

”Der er vel næppe noget, som kan irritere folk mere, end hvis et område bliver spærret af, og intet sker. Derfor havde vi bestemt os for, at der skulle ske noget fra dag ét. Noget synligt,” siger projektchef Svend Heegaard.

I løbet af de første uger blev de arkæologiske udgravninger ligeledes sat i gang. Igen var ønsket at vise omverdenen, at der var aktivitet i det afspærrede område, men det gav også anledning til at gentage den tidligere succes med at invitere borgerne på rundvisning i udgravningen. De effekter, der blev fundet undervejs, blev udstillet i ’Den røde boks’

Et andet vigtigt led i den kommunikative strategi var ofte og vedblivende at gentage – både gennem de lokale medier og egne kanaler – hvad der skulle ske i området de nærmeste uger, og hvor der f.eks. var etableret midlertidige parkeringspladser og ny cykelsti.

" Der er vel næppe noget, som kan irritere folk mere, end hvis et område bliver spærret af, og intet sker. Derfor havde vi bestemt os for, at der skulle ske noget fra dag ét.

- Svend Heegaard

Kommunikation til naboer på mange platforme

Mens arkæologerne foretog undersøgelser, brugte sekretariatet bl.a. tiden på at forberede naboerne på anlæggelsen af den store parkeringskælder, som den nye bymidte skulle etableres ovenpå. Fra start arbejdede projektsekretariatet ud fra en strategi om åbenhed og ærlighed om de gener, projektet ville afstedkomme.

Der blev ikke lagt skjul på, at såvel gravearbejdet som det efterfølgende anlægsarbejde ville støje.

”Har man en byggeplads, hvor det kommer til at larme vildt meget, så nytter det jo ikke noget at sige til dem, der bor lige op og ned ad den, at det ikke kommer til at larme. Eller slet ikke at sige noget. Det er at bede om problemer.

Derfor lagde vi en stor indsats i at informere folk på forhånd, når der skete noget,” siger Svend Heegaard.

Projektsekretariatet udførte strategien ved at inddele naboområdet i zoner, derefter målrettede man kommunikationen til både beboere og erhvervsdrivende. Opdelingen skete ikke blot i opstarten af byomdannelsen, men også efterhånden som byggeriet skred frem i forskellige etaper. Skulle der f.eks. ske noget i en bestemt gade, blev der sendt brev direkte i e-Boks til erhvervsdrivende og borgere i den pågældende gade og sidegaderne omkring den.

Metoden blev valgt for at sikre maksimal information til dem, som blev berørt. Og for samtidig at undgå, at mange borgere ville blive forstyrret med irrelevant information. Udgangspunktet var, at ved kun at rette direkte henvendelse, når det var relevant for modtageren, ville flere åbne e-Boks-brevene. Oplevede borgere og erhvervsdrivende derimod at modtage for meget irrelevant information i e-Boks, var der en sandsynlighed for, at information fra projektet ikke ville blive læst.

I 2015 sendte 'Fra Gade til By' f.eks. brev ud til 2.000 af omdannelsesområdets nærmeste naboer med en orientering om, at projektet var ved at planlægge, hvordan byggeriet kunne gennemføres med færrest mulige gener for de omkringboende. Senere, inden byggeriet gik i gang, blev en bredere informationsindsats sat i værk for at oplyse borgerne i hele Odense og byens gæster om byggeriet og de ændringer, det ville medføre i området.⁴⁰

Ud over målrettet borgerkommunikation, informationsarbejdet i 'Den røde boks', skiltning, sociale medier, nyhedsbreve og breve i e-Boks inviterede projektsekretariatet de grupper af borgere og erhvervsliv, som blev særligt berørt af omdannelsen, til informationsmøder. Dels for at give mere information, dels for at inddrage og sammen finde løsninger på helt specifikke udfordringer.

”Vi var klar over, at der var en del i nærområdet, som gjorde sig mange forestillinger. Om det f.eks. var muligt at få en ambulance frem eller få hentet børn, når alt var spærret af. Det var helt reelle bekymringer. Vores opgave var derfor ikke at få folk til at elske projektet, men derimod at få aflivet myterne og give konkrete fakta. Det brugte vi i høj grad møderne til, fordi vi kunne zoome ind og tale om udfordringer for den enkelte gade. Jeg ved ikke, om det ændrede folks

holdning til byomdannelsen, men det gjorde folk mere oplyste om, hvad der rent faktisk skulle ske, og at der var en mening med det,” fortæller Svend Heegaard.

Kommunikationsindsatsen gjorde ikke, at alle protester forsvandt. Borgerne havde vanskeligt ved at skelne imellem, hvad der var gener forårsaget af projektet, og hvad der skyldtes andre forhold. For eksempel blev der samlet underskrifter ind i de omliggende gader, hvor beboerne var oprørte over den ekstra trafikbelastning, som lukningen af Thomas B. Thriges Gade medførte. Men det var ikke projektets beslutning, hvor trafikken skulle ledes hen. Det blev besluttet af Odense Kommune.

På samme måde var en beboer, der boede klos op ad byomdannelsesområdet, i en periode stærkt generet af lastbiler, der om natten kørte til og fra området med køreplader og store maskiner. Om dagen var støjen fra området også ret intens, ofte både meget tidligt om morgenen og sent om aftenen, fortalte borgeren til Fyens Stiftstidende.⁴¹ Også her måtte 'Fra Gade til By' melde hus forbi. Det var ikke projektet, der byggede på det tidspunkt, men vandselskabet, som skulle have sine rør i jorden.

”Jeg kan sagtens forstå, at den enkelte borger ikke kunne se forskel og så os alle sammen som en helhed. Her kunne vi nok have været bedre til at bruge vores e-Boks-kommunikation til at fortælle, hvad der var i gang, og hvor man kunne henvende sig, hvis man var generet,” siger Svend Heegaard.

Samme refleksion har man gjort sig på rådhuset i Odense, fortæller Stefan Birkebjerg Andersen, tidligere stadsdirektør i Odense Kommune.

”Det er helt umuligt for den enkelte borger at vide, hvem der gør hvad og hvornår i et stort byggeri. Samtidig er det naturligvis utilfredsstillende at blive sendt rundt i et system, når man føler sig generet som nabo. Derfor har vi ved senere byggerier i kommunen anstrengt os for at informere om alt, der kom til at foregå, netop for at sikre, at man som borger har mulighed for at træffe sine forholdsregler. Virkeligheden er desværre også den, at med så mange aktører, som der er inde over et byggeri, kan der let ske ting, vi ikke kan forudse og dermed nå at orientere om. Men det skal helst være undtagelsen frem for reglen,” siger Stefan Birkebjerg Andersen.

Styr på skiltning

Da byggeriet for alvor gik i gang i bymidteområdet, og de mange byggehegn blev sat op, anvendte 'Fra Gade til By' hegnene aktivt til at kommunikere. Plancher fortalte om byggeriet, og der blev sat vejvisninger op på byggehegnet. Vejvisningerne fungerede basalt set på den måde, at der på hegnet var en tegning af hele området kombineret med en visning af, hvordan man kom til de forskellige områder.

"På et tidspunkt måtte folk gå 800 meter i stedet for 100 meter for at komme fra A til B, og det var ikke bare sådan lige rundt, men noget snørklet. Så det var vigtigt at få gjort opmærksom på, hvad vej folk skulle gå. For hvis man først havde gået langt blot for at opdage, at der var en nemmere vej, så opstod der utilfredshed. Og den slags havde det med at finde vej til pressen," siger Svend Heegaard.

Det hændte, at byggehegn eller afspærringer blev flyttet, uden at projektet blev orienteret, og dermed blev skiltningen forkeret. Derfor gik medarbejdere fra projektsekretariatet flere gange ugentligt tur i området for at opdage og rette fejl.

"Det handlede om at anerkende, at vi var til besvær for folk. Men at vi midt i besværligheden gerne ville gøre det så nemt som muligt," siger Svend Heegaard.

De mange byggehegn i projektområdet blev brugt til aktivt at kommunikere, hvordan borgerne nemmest fandt vej gennem byen.

ERHVERVSLIVET SOM SAMARBEJDSPARTNERE

'Fra Gade til By' havde et helt særligt fokus på kommunikationen og dialogen med Odenses erhvervs- og handelsliv. Projektchefen og de to erhvervsforeninger i byen, Odense Cityforening og Fynsk Erhverv, havde undervejs i hele omdannelsen en tæt dialog, der bl.a. handlede om at finde løsninger på de udfordringer, der uundgåeligt ville opstå, og at få taget frustrationerne i opløbet.

"Der var en åben, ærlig og tillidsfuld kommunikation om virkeligheden, som den nu engang så ud. Vi havde stor fokus på at lytte og tage hensyn til hinanden, vel vidende at processen også blev svær en gang imellem," siger Peter Bøgholm Kristensen, direktør for Odense Cityforening.

I nogle tilfælde blev der rejst bekymringer, som kaldte på konkret handling og afklaring. En butiksindehaver mente f.eks. ikke, at en lastbil ville kunne komme igennem byens snævre gader med varer, mens byomdannelsesområdet var afspærret. Projektet bad derfor en vognmand om at komme med sin største sættevogn og teste. Det gik.

I et andet tilfælde skulle der lægges nye elkabler i midtbyen midt i turist- og udsalgssæsonen. Det ville være problematisk for butikkerne, at handeleggaderne blev gravet op, så efter dialog mellem cityforeningen og projektet blev løsningen, at der blev gravet om natten. I dagtimerne blev der dækket til med jernplader, så kunderne havde adgang til butikkerne.

For lægerne i området var der helt særlige udfordringer. Under byggeriet var bymidten mindre fremkommelig, og støjen skabte også problemer, husker Stig Langsager, der trådte til som projektchef for 'Fra Gade til By' i 2016.

"Det var f.eks. et problem med høreprøver, som ikke kunne gennemføres, når der blev banket udenfor. Så vi aftalte, at der kunne arbejdes med den hydrauliske hammer tidlig morgen og sen eftermiddag. Sådan fik vi, uden at det kom til at koste nævneværdigt på tid, lavet nogle aftaler, der gjorde det tåleligt for naboerne," siger Stig Langsager.

Under hele omdannelsen af bymidten var der en aktiv dialog mellem projektsekretariatet og de erhvervsdrivende i området. Ofte var det muligt at finde løsninger, som tilgodeså erhvervslivet, men med fundet af nogle skeletter under de arkæologiske udgravninger var det ikke muligt at fremskynde processen. Heller ikke selv om det kostede butikkerne omsætning.

Der var situationer, hvor projektet ikke kunne gøre noget for at afhjælpe de gener, omdannelsen af bymidten medførte, f.eks. da der blev fundet en række skeletter ved de arkæologiske udgravninger.

”Mine medlemmer syntes, at det gik noget langsomt, og de tabte omsætning, men her var beskeden – lidt humoristisk sagt – at det tog længere tid at grave en p-kælder ud med teske end med gravemaskiner. Om ikke andet, så var det da ærlig kommunikation,” siger Peter Bøgholm Kristensen.

På trods af dialogen og koordineringen mellem 'Fra Gade til By' og erhvervsforeningerne kunne det ikke undgås, at der opstod problemer for nogle erhvervsdrivende. Da byggeriet af en parkeringskælder betød, at den direkte forbindelse mellem to dele af bymidten – Vestergade og Overgade – måtte afbrydes i en periode på to år, frygtede detailhandlen i særligt Overgade, som lå længst fra bymidten,

at området ville blive usynligt. Særligt fordi store byggehegn af træ og en længere omvej for kunderne kom til at virke som en stopklods.

”Jeg er imod, at de har lavet nogle trævægge ved byggeriet, som man ikke kan se igennem. Folk fra Vestergade kan jo ikke se herved. De tror, at der er lukket,” sagde Bo Ellegaard, indehaver af Record Pusher til Fyens Stiftstidende i forbindelse med afspærringen. Han blev bakket op af Pia Andersen, indehaver af tøjbutikken Karisma:

Den årelange bymidtømdannelse medførte gener for både borgere og erhvervsdrivende, mens den stod på. 'Fra Gade til By'-sekretariatet forsøgte at afbøde problemerne, bl.a. ved hjælp af skiltning, der gjorde det nemmere at finde rundt i området. Samtidig var der en tæt og kontinuerlig dialog mellem sekretariatet og byens erhvervsforeninger.

"Vi kan ikke gøre noget ved, at passagen flyttes, men vi er nødt til at holde på, at skiltningen skal være mere synlig," sagde hun til avisen.⁴²

'Fra Gade til By' arbejdede med at afbøde problemet på flere måder. Rent kommunikativt ved at etablere en tydelig skiltning for at gøre opmærksom på, hvordan man enklest kom fra det ene område til det andet. Et syv meter stort banner, der viste vej til og fra de to områder blev en realitet på direkte opfordring fra Pia Andersen.

" Jeg ville ikke nødvendigvis selv have tænkt på de ting, som erhvervslivet var bekymret for. Så havde vi ikke haft et samarbejde, ville det formentlig være endt med en række konfrontationer, når frustrationerne blev for store.

– Stig Langsager

Projektsekretariatet valgte derudover at etablere kighuller i træhegnet og to udsigtsplatforme undervejs på omvejen, hvorfra arbejdet i det ti meter dybe hul kunne følges. Målet var at kommunikere omvejen som en oplevelse for dermed at få flere til at gå turen.

Især én erhvervsdrivende, indehaveren af Ryan's Pub i det centrale Odense, oplevede at komme i klemme i byomdannelsen. I første omgang fordi et byggehegn blev etableret tæt på forretningen, senere da lugten fra et kloakarbejde foran pubben gjorde, at gæsterne blev væk. Dertil kom, at dele af restaurantens facade og inventar efter pubejer Jim Newmans opfattelse var beskadiget på grund af byggearbejdet.

"Gæster, som sidder udenfor, er blevet ramt af sten, der flyver over hegnet. Glasset i facadeskiltet ved indgangen er blevet smadret af flyvende materiale fra byggepladsen, og mit ur, der hænger udenfor, er holdt op med at gå, fordi det ikke kan tåle rystelserne. Desuden er der sprøjtet beton på vinduer, døre, udendørs paneler og facader, som stammer fra det arbejde, de laver," fortalte Jim Newman til Fyens Stiftstidende.⁴³

”Det var en af de sager, hvor vi ikke endte med at blive helt enige, selv om restauratøren og jeg havde mange samtaler. Jeg kan sagtens forstå hans frustrationer, men lige her var der ikke så meget, vi kunne stille op. Vi var nødt til at arbejde og grave i det område,” siger Stig Langsager.

Restauratøren valgte at lægge sag an mod Odense Kommune og 'Fra Gade til By' for at få erstatning for skader såvel som tabt omsætning. Sagen endte med et forlig om delvis dækning af omkostninger i forbindelse med skaderne.⁴⁴

For citydirektør Peter Bøgholm Kristensen blev dialogen mellem erhvervsforeningerne, de enkelte erhvervsdrivende og 'Fra Gade til By'-sekretariatet om fælles løsninger grundlaget for det samarbejde og den tillid, der opstod under byomdannelsen.

”Jeg kunne fortælle mit bagland, at vi blev taget alvorligt. Hvis du kan regne med, at det, der er aftalt, rent faktisk også sker, så bliver du betrygget i, at så skal det nok gå. Hvis det så afviger – og det kommer det jo til indimellem – og du ikke får noget at vide, så er det klart, at tilliden får et knæk. Men hvis du bliver ringet op, og de siger: 'Nu skal du høre, vi kan ikke gøre som aftalt, men vi kan gøre det på den og den måde i stedet, og vi bliver færdige til tiden, hvad siger du til det?' så er det jo fint. Så kan vi informere vores medlemmer om det, og så ved vi, hvad det skyldes, hvis vi bliver spurgt. Og så er den ikke længere.”

Projektchef Stig Langsager er enig:

”Jeg ville ikke nødvendigvis selv have tænkt på de ting, som erhvervslivet var bekymret for. Så havde vi ikke haft et samarbejde, ville det formentlig være endt med en række konfrontationer, når frustrationerne blev for store. Nu fandt vi oftest løsninger, hvor de i et vist omfang følte sig hørt. Jeg er nødt til at sige 'i et vist omfang' for projektet har også haft situationer, hvor noget skulle gøres færdigt, så der var jeg nødt til at tilsidesætte aftalerne,” siger Stig Langsager og tilføjer:

”Når et støjende byggeri står på i flere år med den belastning, det er for omgivelserne, så bliver nerverne til sidst lidt tyndslidt. Så er det svært for naboerne at acceptere, at vi ikke helt kan tilpasse os deres ønsker, selv om vi forsøger. Oplevelsen kan godt blive, at vi slet ikke gør det. Også derfor er det supervigtigt at kommunikere, når noget ikke bliver, som man har stillet i udsigt.”

MIDLERTIDIGE AKTIVITETER

Allerede i 2011 efterlyste 'Fra Gade til By' borgernes ideer til, hvad byomdannelsesområdet kunne bruges til, mens der blev bygget. Tanken med de midlertidige aktiviteter var dels at skabe et pulserende byliv, mens byggeriet stod på, dels at få prøvet nogle tilbud af for at få afklaret, om nogle var så attraktive, at de skulle gøres permanente.⁴⁵

Realdania havde på det tidspunkt gjort sig de første erfaringer med at bruge midlertidige aktiviteter som led i udviklingsprojekter. Blandt erfaringerne var, at sådanne aktiviteter krævede en indsats fra frivillige ildsjæle og økonomi til at bakke initiativerne op. Partnerskabet bag 'Fra Gade til By', Odense Kommune og Realdania, valgte derfor at øremærke betydelige midler til aktiviteterne.

"Vi var godt klar over, at hvis vi kørte et parløb mellem den fysiske byudvikling og kulturen, ville vi få borgerne med på en anden måde. Så handlede det ikke kun om mursten og gravearbejde, men også om byens sjæl og fremtid. Det betød rigtig meget i forhold til at få folk til at tro på byomdannelsen og være stolte af at bo i Odense," siger Stefan Birkebjerg Andersen, tidligere stadsdirektør i Odense Kommune og medlem af styregruppen i 'Fra Gade til By'.

Det var partnerskabets styregruppe, der vedtog, at der skulle afsættes midler til midlertidige aktiviteter. Styregruppen besluttede ved samme lejlighed at holde armlængde til, hvilke aktiviteter der modtog støtte. Det var ene og alene op til projektsekretariatet at udvikle aktiviteter i samarbejde med borgere, kulturliv og erhvervsliv.

I alt blev der afsat 25 mio. kr. til de midlertidige aktiviteter, der både kunne tage form på byggehegnene og på de tværgående forbindelser, der var i forbindelse med byomdannelsen. 'Fra Gade til By' lagde op til, at alle kunne søge støtte, men at projektet gerne så et egetbidrag i forbindelse med en ansøgning - f.eks. frivillig arbejdskraft - for at sikre et medejerskab.⁴⁶

Odenses historie på 20 meter byggehegn

Nogle af de projekter, som blev realiseret, handlede om at udsmykke de mange byggehegn, der fik karakter af byudsmykning med skiftende udstillinger med alt fra graffiti til trækunst, live-digt-skrivning og drejende kubekunst. Af andre aktiviteter omdannede en lokal kunstner en række gamle vandtanke til en lysskulptur, og elever fra de mindste klasser fra en af byens skoler udstillede papirklip med inspiration fra H.C. Andersen.

'Fra Gade til By' var med de omfattende udgravninger og nye byggerier et stort spadestik ned i Odenses historiske bykerne. Projektet skrev sig ind i mere end 1.000 års byudvikling, fra vikingecenter over industriby til moderne storby.

Kunstneren Mormor, med det borgerlige navn Kristian Djurhuus, fik i 2017 til opgave at formidle Odenses historie. Lidt utraditionelt skulle det ske på 20 meter af det byggehegn, der omkransede den store byggeplads i bymidten. Udsmykningen var et led i de midlertidige aktiviteter i området.

"Jeg har den holdning, at kunst er ikke kun for folk, der går på kunstmuseum. Alle mennesker har ret til og kan få en kunstnerisk oplevelse. Folk har selvfølgelig forskellige tilgange og indgangsvinkler til kunsten, men med kunsten kan du ramme et meget bredere publikum, hvis du også tør trække nogle af dine kunstværker ud der, hvor borgerne befinder sig," fortæller Kristian Djurhuus.

Kunstneren havde undervejs i processen et tæt samarbejde med arkæologer og historikere fra Museum Odense, der kunne give ham et dybere indblik i de begivenheder og mennesker, som har været med til at forme byen.

"Det var vigtigt at have en historisk korrekt forståelse af byen, og projektet havde en høj grad af faglighed. Derfor havde vi et tværfagligt samarbejde, og jeg besøgte Odense mange gange for at forstå byen både på et fysisk og arkitektonisk plan gennem byvandring med forskellige fagpersoner og på egen hånd," fortæller Kristian Djurhuus, der selv bor i Aarhus.

Resultatet blev en række værker, hvor kunstneren Mormor fortolkede alt fra byens folkesagn til vikingefortællinger, et kongemord og store industrieventyr op igennem tiden. Det kom til udtryk via tegning og tekst på byggehegnene.

LYNDER HISTORIEN OM ODENSE

TIDLIGSTE VI VED OM ODENSE
MER TILBAGE FRA VIKINGETIDEN.
BYENS OPRINDELSE ER REHT GÆTVEK
ARTER VURDERER AT DER BOEDE MÆNNEKER
REDE I ÅR 700.

ENS JEG BOEDE
R TOG JEG IKKE
BAD EN ENESTE
ANG!

DET TILGÅDE DRAGEN
VI KENDTE I ÅR 980
EVARDETS FALD
LIVET I SANG
ÅR 980
DET MÅ VÆRE TIL I ÅR 980

SVT - VIKINGETID
JEG BOEDE I ÅR 700
FINDT LIGNEN LIGNET
VOM SÅLT AF TILDE KONSTNER

VI BRUKER DE
TILGÅDE DRAGEN
I ÅR 980

Ud over de historiske nedslag skulle kunstværket også fungere som en tidsmaskine, der kunne komme med et bud på, hvordan byens udvikling ville se ud i fremtiden. Til det formål blev der arrangeret flere workshops på Brandts Billedskole, en del af Kunstmuseum Brandts, hvor børn fra byen var med til at tegne deres fremtidens Odense. Motiver, som kunstneren integrerede i værkets sidste motiv.

Resten af Odenses borgere fik også mulighed for at blive en del af processen, da Kristian Djurhuus gik på gaden for at møde odenseanerne og høre deres historier fra byen, så han kunne tilføje dem på værket i dagene op til ferniseringen. Hele processen blev fra start til slut delt via reportager og billeder på forskellige kommunikationsplatforme, 'Fra Gade til By' benyttede, for at nå så bredt ud som muligt.

Arbejdstung opgave

De midlertidige aktiviteter bidrog til positiv omtale og kommunikation omkring byomdannelsen. Men der var også et kommunikationsarbejde i at fortælle, hvorfor nogle projekter fik støtte, mens andre fik afslag. For der var flere ansøgere, end der var midler.

"Vores erfaring med de midlertidige aktiviteter var, at de bidrog positivt til projektet. Men det var ikke uden besvær. Der var en del arbejde forbundet med annoncering, ansøgningskemaer, tilsagns- og afslagsskrivelser og andet administrativt. De processer viste sig at være en meget arbejdstung opgave, og det ville nok have været nemmere at lave aktiviteterne selv. Men så havde vi ikke opnået den accept af byomdannelsen, som jeg oplever, at vi fik. De midlertidige aktiviteter var en måde at gøre byen til at holde ud at være i, selv om der blev bygget. Ellers ville det jo bare blive et dødt område, en ren byggeplads, og det ville vi for alt i verden undgå," siger projektchef Stig Langsager, der advarer imod at bruge midlertidige aktiviteter i et forsøg på at dække over de gener, en byomdannelse uundgåeligt vil afstedkomme.

"Hvis noget larmer, så larmer det jo. Så hjælper det ikke noget, at der står nogle og spiller guitar foran."

FORTÆLLINGEN, DER VENDTE

Efterhånden som omdannelsen af Thomas B. Thriges Gade skred frem, skete der et skifte i omverdenens fortælling. Fra udbredt skepsis og modstand, inden gaden blev lukket, blev der i stedet skrevet om de muligheder, omdannelsen førte med sig. Der var fortsat kritiske artikler af og til, men de handlede mest om gener og forsinkelser, ikke om, hvorvidt bymidteomdannelsen var rigtig eller forkert.

I projektsekretariatet blev krisekommunikation og beredskab i forhold til de lokale medier afløst af lejlighedsvis pressemeddelelser og interviews. Fyens Stiftstidende dedikerede f.eks. forsiden af Odense-sektionen til historien om, at de første byggegrunde i området blev sat til salg i foråret 2015. I efteråret samme år fortalte en af byens store ejendomsinvestorer, Karsten Bill Rasmussen, i et interview til avisen, at han nok havde været for kritisk over for forandringerne.

”Jeg må nok indrømme i dag, at det ikke er gået så skidt, som jeg frygtede ... Jeg troede, det ville blive døden for midtbyen, fordi folk ville blive væk. Jeg kan konstatere i dag, at katastrofen ikke indtrådte i det omfang, jeg frygtede ... Set i bakspejlet skulle os, der var kritiske, måske ikke have signaleret det så kraftigt, for det havde en forstærkende effekt. Jeg skulle nok have holdt lidt lavere profil,” sagde Karsten Bill Rasmussen til Fyens Stiftstidende.⁴⁷

Efterhånden som det nye bykvarter voksede frem, blev det mødt med nysgerrighed fra mediernes side. I sommeren 2016 bragte Fyens Stiftstidende en leder, hvor der stod, at salget af de sidste byggegrunde i området ”bør lukke munden på de skeptikere, som især i begyndelsen havde svært ved at se storheden i de nye, store byggerier i hjertet af Odense.”⁴⁸

Holdningsskiftet kunne også mærkes blandt borgerne. I 2011 viste en Gallupmåling, at et flertal af odenseanerne var modstandere af beslutningen om at lukke Thomas B. Thriges Gade, men i 2016, da gaden var lukket og omdannelsen af bymidten var i gang, viste en ny måling fra Gallup Panel Syddanmark for Fyens Stiftstidende et andet billede, til trods for byggepladsrod og omveje.

Spørgsmålene var ikke de samme, men alligevel kunne man godt tale om en holdningsændring i forhold til den generelle byomdannelse. 41 procent af de adspurgte svarede, at de enten var blevet mere tilfredse eller meget mere tilfredse med at bo i Odense. 30 procent af de adspurgte svarede, at de enten var blevet mere eller meget mere utilfredse. Tilfredsheden med at bo i Odense var altså øget hos fire ud af ti.

"Det kan godt være, det er blevet mere bøvet at komme rundt i trafikken, og at byggekraner, larm og støv fylder mange steder i byen. Men når det samlede regnestykke skal gøres op, så gør byudviklingen, der er årsagen til alt besværet, flere odenseanere mere tilfredse end utilfredse med at bo i byen,"⁴⁹ konkluderede Fyens Stiftstidende.

Med salget af de sidste byggegrunde gik 'Fra Gade til By' ind i den sidste og afgørende fase. 'Den røde boks', der havde gjort det ud for såvel projekthovedkvarter som omdrejningspunkt for kommunikationen om projektet, blev overflødig og til sidst lukket. Undervejs i projektet havde omkring 140.000 personer besøgt boksen, fordelt på ca. 70.000 personer de første to-tre år, og ca. 70.000 personer de sidste fem år.⁵⁰

'Den røde boks' blev solgt til et motorsportscenter og ombygget til klubhus. Projektchefen og de øvrige medarbejdere rykkede tilbage til der, hvor de startede, i kontorer på Odense Rådhus. Og den 6. juli 2021 kunne de se til, mens projektets ejere, Odense Kommune ved borgmester Peter Rahbæk Juel (S), og Realdania ved adm. direktør Jesper Nygård, som en symbolsk og kommunikativ handling bandt en sløjfe på et rødt bånd, der var trukket på tværs af det nye bymidteområde. Der, hvor der indtil 2014 var en firesporet gade. Odense var igen bundet sammen.

Når Stig Langsager ser tilbage på processen, som han selv var en del af fra 2016, er han grundlæggende tilfreds med den måde, projektet fik håndteret kommunikationen på. Ikke mindst den borgernære kommunikation.

"Vores forhold til naboerne er nok noget af det, jeg er mest stolt af i processen. Jeg føler, at vi fik oparbejdet en troværdighed, som var utrolig vigtig. De kunne stole på, at når vi sagde: 'Det kommer til at larme sådan her', så passede det. De kunne også stole på os, når vi sagde: 'Men det kommer ikke til at larme mere end det. Vi arbejder herfra og hertil og ikke længere.'"

Efter syv år med byggeri og mere end tre år med en spærret bymidte var der fest i Odense den 6. juli 2021. Her genåbnedes forbindelsen mellem Østergade og Vestergade, og dermed var bymidten igen en samlet helhed efter at have været skåret over af Thomas B. Thriges Gade siden 1970. Foreningen af bymidten blev markeret med en rød sløjfe, bundet af Odense Kommunes borgmester, Peter Rahbæk Juel, og Realdanias adm. direktør, Jesper Nygård.

" Den vigtigste læring for os var den værdi, det gav at etablere 'Den røde boks'. At flytte dialogen ned på gadeplan og ud af rådhuset. Dynamikken og dialogen blev simpelthen en helt anden, fordi borgerne kunne få en samtale med en medarbejder, der kendte projektet i detaljer.

- Stefan Birkebjerg Andersen

Tidligere stadsdirektør Stefan Birkebjerg Andersen peger på, at Odense Kommune har fået flere læringer om kommunikation gennem 'Fra Gade til By'.

"Vi lærte både noget om den nære og den mere generelle kommunikation. Det med at inddele naboerne i zoner og kommunikere til dem efter den påvirkningsgrad, de blev udsat for, har fungeret rigtig godt. Vi har ikke tal på, hvor mange som åbnede de e-Boks-breve, der blev sendt ud, men det er min klare overbevisning, at relevans er afgørende for modtagerens interesse. På det mere generelle plan er der flere ting, jeg har oplevet som helt afgørende for, at holdningen til projektet vendte. For det første var det godt at satse mere på mange møder i mindre fora frem for få, store borgermøder. Den dialog, vi fik ved de små møder, blev meget mere nuanceret og en reel dialog, noget, som ofte drukner ved store borgermøder. Dernæst betød vores satsning på skiltning og vejvisning undervejs i byggefasen, at vi i hvert fald om ikke andet fik minimeret den irritation, som et så omfattende byggeri alt andet lige medfører. Ligesom vores brug af de arkæologiske udgravninger skabte en positiv nysgerrighed omkring, hvad der foregik bag byggehegnet. Men den vigtigste læring for os var den værdi, det gav at etablere 'Den røde boks'. At flytte dialogen ned på gadeplan og ud af rådhuset. Dynamikken og dialogen blev simpelthen en helt anden, fordi borgerne kunne få en samtale med en medarbejder, der kendte projektet i detaljer. Samtidig betød 'Den røde boks', at projektsekretariatet blev meget mere synligt, end det ville have været, hvis det sad på rådhuset. Man kunne se, at der blev arbejdet på sagen. Det tror jeg havde betydning for den accept af projektet, der kom over tid."

Jeff & Joy

Jeff & Joy

WILLIAM 11

REFERENCER OG FOTOKREDITERING

REFERENCER

- ¹ <https://mytedetektiverne.dk/TBT%20Kilder/Kilde%203%20Byplan%201956.pdf>
- ² Partnerskabsaftale mellem Realdania og Odense Kommune om Fra Gade til By - omdannelse af Thomas B. Thriges Gade
- ³ Konkurrenceprogram. Fra gade til by - bybygningsprojekt, omdannelse af Thomas B. Thriges Gade
- ⁴ https://issuu.com/fragadetilby/docs/2013-08-08_tbt-helhedsplan_udbud_fi
- ⁵ Fyens Stiftstidende, 30. januar 2008
- ⁶ <https://www.odense.dk/presse/pressemeddelelser/pressemeddelelser-2001-2010/pressemeddelelser-2010/fra-gade-til-by-odense-paa-vej-mod-historisk-forvandling>
- ⁷ Fyens Stiftstidende, 31. oktober 2010
- ⁸ Fyens Stiftstidende, 4. november 2010
- ⁹ Fyens Stiftstidende, 3. november 2010
- ¹⁰ Fyens Stiftstidende, 4. november 2010
- ¹¹ Fyens Stiftstidende, 6. november 2010
- ¹² Fyens Stiftstidende, 4. november 2010
- ¹³ Fyens Stiftstidende, 19. december 2010
- ¹⁴ Fyens Stiftstidende, 15. januar 2011
- ¹⁵ Fyens Stiftstidende, 15. januar 2011
- ¹⁶ Fyens Stiftstidende, 22. januar 2011
- ¹⁷ Fyens Stiftstidende, 22. januar 2011
- ¹⁸ Fyens Stiftstidende, 26. januar 2011
- ¹⁹ Fyens Stiftstidende, 25. januar 2011
- ²⁰ Fyens Stiftstidende, 26. januar 2011
- ²¹ Fyens Stiftstidende, 14. maj 2011
- ²² Fyens Stiftstidende, 20. maj 2011
- ²³ Fyens Stiftstidende, 7. juni 2011
- ²⁴ Søgning i avisarkiv på www.fyens.dk/eavis
- ²⁵ Fyens Stiftstidende, 30. november 2011

- ²⁶ Fyens Stiftstidende, 1. december 2011
- ²⁷ Procesevaluering af 'Fra Gade til By'
- ²⁸ <https://www.odense.dk/presse/pressemeddelelser/pressemeddelelser-2014/infoboksen-fejrer-foedselsdag-og-60000-besoegende>
- ²⁹ <https://www.odense.dk/presse/pressemeddelelser/pressemeddelelser-2014/infoboksen-fejrer-foedselsdag-og-60000-besoegende>
- ³⁰ <https://www.retsinformation.dk/eli/Ita/2014/358>
- ³¹ <https://museumodense.dk/artikler/arkaeologi-og-byomdannelse/>
- ³² <https://museumodense.dk/artikler/arkaeologi-og-byomdannelse/>
- ³³ <https://jyllands-posten.dk/kultur/article6560734.ece>
- ³⁴ <https://jyllands-posten.dk/kultur/ECE6617604/stinkende-latrintoender-gaar-verden-rundt/>
- ³⁵ Fyens Stiftstidende, 14. juni 2014
- ³⁶ <https://fyens.dk/odense/10-000-festede-med-midt-paa-vejbanen>
- ³⁷ Fyens Stiftstidende, 30. juni 2014
- ³⁸ <https://byensejendom.dk/article/lukning-af-thomas-b-thriges-gade-i-odense-paavirker-24000-biler-12655>
- ³⁹ Fyens Stiftstidende, 1. juli 2014, sektion 2, side 4-5
- ⁴⁰ <https://www.odense.dk/presse/pressemeddelelser/pressemeddelelser-2015/brev-sendt-til-2000-naboer-til-thomas-b-thriges-gade-projektet>
- ⁴¹ Fyens Stiftstidende, 12. juni 2016
- ⁴² Fyens Stiftstidende, 23. marts 2017
- ⁴³ <https://fyens.dk/odense/stank-af-kloak-irsk-pubejer-har-faaet-nok-af-tbt-og-pudser-advokat-paa-odense-kommune>
- ⁴⁴ Fyens Stiftstidende, 4. januar 2019
- ⁴⁵ Fyens Stiftstidende, 25. januar 2011
- ⁴⁶ Fyens Stiftstidende, 8. april 2014
- ⁴⁷ <https://fyens.dk/odense/jeg-har-nok-vaeret-lidt-for-kritisk-over-for-alt-det-nye-det-kan-blive-rigtig-godt>
- ⁴⁸ Fyens Stiftstidende, 5. juli 2016
- ⁴⁹ Fyens Stiftstidende, 7. januar 2016
- ⁵⁰ Procesevaluering af 'Fra Gade til By'

FOTOKREDITERING

Omslag:

Steffen Stamp

Birgitte Carol Heiberg, Fyens Stiftstidende

Side: 44, 70, 112, 126

Fra Gade til By

Side: 58, 59

Fyens Stiftstidendes pressefotosamling, Odense Stadsarkiv

Side: 14, 18, 19

John Fredy, Fyens Stiftstidende

Side: 39, 62

Jon Bøge Gehlert, Fyens Stiftstidende

Side: 132

Julius P. Lindegaard Knudsen, Odense Stadsarkiv

Side: 18

Kennett Krebs

Side: 78, 82

Kim Rune, Fyens Stiftstidende

Side: 49, 67, 68

Michael Bager, Fyens Stiftstidende

Side: 70

Museum Odense

Side: 117

Nils Svalebøg, Fyens Stiftstidende

Side: 64, 111, 124

Odense Kommune

Side: 16, 60

Odense Stadsarkiv

Side: 14, 15, 17

Peter Leth-Larsen, Fyens Stiftstidende

Side: 74, 75, 80, 115, 118

Rasmus Hjortshøj

Side: 30, 31

Rumle Skafte, Fyens Stiftstidende

Side: 80

Steffen Stamp

Side: 9, 11, 28, 32, 33, 55, 84, 90, 95, 96, 104, 130, 131, 134, 140

Yilmaz Polat, Fyens Stiftstidende

Side: 79, 106

FRA GADE TIL BY

Den samlede publikation om 'FRA GADE TIL BY'-projektet består af fire bind, der kan læses samlet eller individuelt. Hensigten er, at de fire bind tilsammen giver et billede af, hvordan man kan gennemføre en succesfuld byomdanning. Hvert bind har et særligt fagligt emne, så man kan læse i dybden uden nødvendigvis at skulle læse hele publikationen, men dog fortsat have mulighed for at orientere sig i det samlede byudviklingsprojekt.

Samlet set giver de fire bind en grundig indføring i baggrunden for, at Thomas B. Thriges Gade blev etableret, debatten om gaden og de alternative muligheder, der har været diskuteret gennem årene, og beslutningen om at nedlægge gaden igen i 2008.

De fire bind fortæller om det partnerskab mellem Odense Kommune og foreningen Realdania, der blev etableret i 2010 med

henblik på at gennemføre den omfattende omdannelse af Odense bymidte, og den sammensyning af bymidten, som partnerskabet gennemførte med afsæt i team Entasis' helhedsplan. Publikationen bygger på et omfattende researchmateriale bestående af omkring 2.500 interne dokumenter fra partnerskabet, mere end 5.000 medieomtaler og andet materiale samt omkring 30 interviews med personer, der har været en del af projektet.

Gennem en journalistisk bearbejdning af det omfattende materiale og interviews med centrale aktører – der suppleres af dokumentation i form af fotografier og tegningsmateriale, skitser, diagrammer og andet materiale – gives en forståelse af de visioner, ambitioner og principper, der endte med at forme projektet.

Emnerne i bindene er ARKITEKTUREN, PROCESSEN, KOMMUNIKATIONEN og bymidtens FUNKTION i nutiden.

KOMMUNIKATIONEN